

Harkanon Joulu 2007

Kotiseutulehti

Parkanon Joulu 2007

Kannen kuvassa joulutunnelmissa
Leevi Mansukoski ja Rosa Kuivanen.
Kuva Maarit Lehto.

Julkaisija:	Parkanon Nuorisoseura ry
Painos:	1200 kpl
Paino ja taitto:	Parkanon Kirjapaino
Toimituskunta:	Maarit Lehto (pj) Tarja Manner (siht.) Taisto Nummi
Piirrokset:	Niina Martikainen, ellei toisin mainita.

Palautetta ja juttuvinkkejä

Parkanon Joulu -lehdelle voi lähettää
osoitteeseen:
maarit.lehto@ylasatakunta.fi

Toimituskunta: Taisto Nummi, Maarit Lehto
ja Tarja Manner.

Sisältö

Arvoisat Parkanon Joulu -lehden lukijat!	1
Enkeleitä jouluun	2
Kaupungin tervehdys	3
Joulu saapuu portin luo	4
Enkeli-runoja	5
Joulumuisto yli 50 vuoden takaa	6
Nahkuriverstaan opit Amerikasta	8
Pappilankosken synty 200 vuotta sitten	10
Aika-runo	11
Joulusauna- juhlasauna	12
Aatto yleisessä saunassa hieno kokemus	13
Harjulan lavan moninaiset vaiheet	14
Sotien jälkeen joulukuusi koreaksi	16
Alaskylän kulttuurimaisema	18
Arvomaailman vaikea yhtälö	19
20 vuoden kokemuksia Parkanosta	20
Vastapainoa laiva kiireiselle arjelle	22
Parkanon on rauhaisa koti	23
Toini Vainion hiljaisin kevät	24
Hyvä lehtopöllö, Vuoden Vaikuttaja!	26
Parkanolaisvoimin maailman pisimmän rautatietunnelin läpi vuonna 1950	27
Millainen on musapyhisläisten suojelusenkeli	28
Vuoden Yrittäjä 2006 tekee jättikokoisia putkia	32
Joulumuistoja	33
Mikään ei ole ikuista	34
Siankieltä ja säilöttyjä valkosipuleita	35
Jouluna ystävän luona	36
Ajatuksia surustani, oireita yksinäisyydestä	37
Kansantanssijat kesätapahtumissa	38
Lämminhenkinen 10-vuotisjuhla	40
Kotitekoinen kynttilä joulupakettiin	42
Naisvoimistelua omassa seurassa vuodesta 1937	44
Suomenhevonen 100 vuotta	46
Suomenhevosta juhliittiin Käenkoskella	47
Pidot Vatajassa ja pankinjohtajan pussukka	48

Arvoisat Parkanon Joulu- lehden lukijat!

Yhdistystoiminnassakin voi nähdä tähtisilmiä kuten tunnetussa joululaulussa "tuikkikaa, oi joulun tähtöset, kilpaa lasten tähtisilmäin kanssa".

Miettiessäni kulunutta vuotta nuorisoseurassa, muistan katselleeni hyvin monia tähtisilmiä seuran erilaisissa tapahtumissa ja juhlahetkissä. Olen iloinen, että ne monet tuikkivat tähtisilmät ovat kuuluneet eri-ikäisille parkanolaisille. Olen myös pistänyt merkille uudet innokkaat harastajat, jotka tuntuvat olevan mukana koko sydämellään. Voin vain todeta, miten aitoa on pienten tanhuajien ensi tanssiaskleet ja kuinka he nauttivat uusien ystävien kanssa yhdessä tanssimisen riemusta.

Tänäkin kesänä kansantanssirymät ovat osallistuneet heille tarkoitettuihin tapahtumiin ja he ovat saaneet kokea onnistumisen iloa ja tutustua erilaisiin ryhmiin. Tutustuminen uusiin paikkoihin ja ihmisiin avartaa henkistä minää. Silloin on helpompi hyväksyä ja ymmärtää erilaisuutta itsessään ja kanssaihmisissä. Tämän kaiken kanssakäymisen onnistumiseksi tarvitaan yhteistyötä. Yhdistystoiminnassa kuten muussakin yhdessä tekemisessä yhteistyön merkitys korostuu, koska jokainen toimintaan osallistuva on omalla persoonallisuudellaan arvokas ja ainutlaatuinen yksilö- juuri tämä on yhdessä toimimisen haaste ja rikkaus. Yhteistyö on vuorovaikutusta, jossa sekä annetaan että otetaan ja kummankin pitäisi py-

syä tasapainossa, jotta kaikilla olisi tasavertaiset mahdollisuudet vaikuttaa lopputuloksiin. Tämä arvokas kotiseutulehtikin on syntynyt yhteistyön tuloksena ja siitä suuri kiitos lehtitoimikunnalle sekä sydämellinen kiitos kaikille yhteistyökumppaneille!

Yhdistyksen puolesta toivotan kaikille lukijoille rauhallista joulun aikaa ja menestystä vuodelle 2008!

Parkanon Nuorisoseura ry:n johtokunta
Melina Mäkelä, puheenjohtaja

Enkeleitä jouluun

Entiset ja nykyiset parkanolaiset ja kesäparkanolaiset lähettivät tänäkin vuonna kiitettävän runsaasti kirjoituksiaan kotiseutulehden lukijoiden iloksi. Pitkinä joulunpyhinä voi syventyä erityyppisiin, eri-ikäisten kirjoittajien teksteihin, joiden aiheet kuljettavat lukijaa antoisasti mitä erilaisemmissa tunnelmissa, kuten pitääkin.

Kirjoitusten joukosta löytyy joulumuistoja, jotka syntyivät aatonaattona yli 50 vuotta sitten. Kesäparkanolainen pohtii arvomaailman vaikeaa yhtälöä ja paikallinen nuori muistuttaa, ettei mikään ole ikuista. Kokemuksiaan ja tuntemuksiaan Parkanosta ovat kirjanneet entinen kaupunginjohtajamme Matti Linna, ranskalaissyntyinen Bernard Ichtertz ja lukiolainen Emilia Mantila. Muistelmia, novelleja, runoja, kaskuja, kaikkea näitä toivomme myös seuraavaan kotiseutulehden numeroon. Yhtä toivottuja ovat valokuvat ja piirrookset, jotta kotiseutuperinne tallentuu mahdollisimman kattavasti. Jokainen aineiston lähettäjä tukee Parkanon Nuorisoseuran arvokasta työtä lasten ja nuorten hyväksi.

Tänä vuonna kotiseutulehden sivuilla lentelee paljon erilaisia enkeleitä. Nämä persoonalliset hahmot ovat syntyneet Eleonora Printzin luona kokoontuvassa musapyhiksessä. Parhaimmillaan Eleonora viettää viikottaisen musapyhiksen noin 40 lapsen kanssa. Lapset piirsivät enkeleitä ja kuvailivat omien enkeleidensä luonteen; enkeli auttaa jaksamaan, on aina mukana, myös pimeällä ja valvoo unta. Enkeli on yleensä valkoinen, mutta hänellä voi olla myös vihreän violetit hiukset tai hänellä voi olla kaksi poninhäntää alhaalla ja yksi ylhääl-

lä. Yhden lapsen enkeli on suuri ja iloinen, toisen lapsen enkeli on pieni ja iloinen. Suojelusenkeli lentelee öisin ja nimeltään hän voi olla Helmi tai Kardemumma. Moni lapsista muistaa mainita, että suojelusenkeli on kiltti ja hän varjelee perhettä ja kaikkia ihmisiä. Lasten enkelit kuulostavat kovin kotoisilta, hauskoilta ja arjessa läsnä olevilta suojelijoilta.

Näiden enkeleiden myötä Parkanon Joulun lehtitoimikunta toivottaa kaikille lukijoille rauhaa joulua.

Maarit Lehto

Kaupungin tervehdys Parkanon Jouluun

Kulunut vuosi 2007 on historiallisesti merkittävä niin kansallisesti kuin kotiseudullisestikin tarkasteltuna. Täyttäähän Isänmaamme kunniakkaat 90 vuotta. Suomalaisen heimomme historia on kuitenkin ajallisesti arvioituna paljon pidempi.

Kotikaupunkimme julkisyhteisöllisestä itsenäistymisestä tulee kuluneeksi 140 vuotta samoin kuin seurakuntamme sielunhoidon ja julistustyön järjestäytymisestä. Koululaitoskin on tehnyt kansansivistystyötä jo kunniakkaat 130 vuotta.

Parkanon Joulu on kymmenissä julkaisuissaan tallentanut kansanperinnettä ja kertonut niistä merkittävistä seutukuntamme vaiheista, jotka muodostavat mittavan ketjun paikallisessa historiassa. Juhlavuoden päättyessä saamme jälleen kerran kiitollisena todeta, että kotiseutulehden toimituskunta on onnistunut työssään ja lisännyt arvostettuun julkaisusarjaan uuden numeron.

Joulutervehdykseksi lehden lukijoille ja kaikille kaupunkilaisille siteeraan professori Harri Mantilan laatimaa joulurauhanjulistusta, jonka olen saanut lukea useiden vuosien ajan Parkanon torin kupeelta apteekin parvekkeelta.

*" Hyvät ihmiset
Menkää rauha mielesänne
menkää valo syrämesänne".*

Harri Hiitti
sivistysjohtaja

Joulu saapuu portin luo

*Joulu saapuu portin luo, kolkuttaa ja pyytää:
Laske, lapsi sisään, mun kylmä hyytää.
Taakkani mun raskas on, onhan joka talohon
lahjat oivat mulla. Saanhan luokses' tulla?
Oi, saapuos joulumme, oi!*

Näin kirjoitti Zackris Topelius, jonka runon Ilta Koskimies suomensi ja Jean Sibelius aikanaan sävelsi. Tässä laulussa joulu saapuu, kolkuttaa ja pyytää.

Nykypäivän kokemus joulusta on, että joulu tunkee tajuntaamme. Jo lokakuulta lähtien mainosten ja laulun tulva saavuttaa meidät. Tuo tulva ei kolkuta tai pyydä. Mielikuva joulusta on täynnä tavaraa, kiirettä ja tekokiiltoa. Mikä onkaan muuttunut? Syvällä mielemme pohjalla kangastaa kuitenkin kuva oikeasta joulusta. Millainen se kunkin kohdalla on? Mitä haluaisit joulusta säilyttää, jos pitäisi valita vaikka vain kolme tärkeintä tekijää. Tätä taitaisi olla terveellistä pysähtyä miettimään. Oikea joulu mitä se on?

Monen meistä ajatukset siirtyvät lapsuuteen. Sieltä on jotenkin aidointa etsiä joulun keskeisimpiä elementtejä. Joulu ei ole pelkästään tiedollinen, rationaalinen ajan kohta talven keskellä, vaan monet jouluun liittyvät mielikuvat ovat tallentuneet tunnemuistiimme. Niihin kuuluvat kuvat, sanat, tuoksut, äänet, tavat. Joulun olemus on kokonaisvaltainen. Muistikuvat ovat voimakkaita sekä hyvässä että pahassa. Jouluun sitoutuu paljon toiveita ja odotuksia. Yritin valita kolme asiaa. Heti mieleen tulivat: laulu, kuusi ja sauna. Yhtä hyvin ne voisivat olla joulurauhan julistus, piparin tuoksu ja yhdessäolo.

Miten valmistella joulua ja miten valmistautua jouluun. Valmistelu on ulkoista, valmistautuminen sisäistä. Molempia tarvitaan, vaan miten pysyä kohtuudessa? Tavoite ei liene kynnykselle kaatuva äiti tai viulunkielen kireä isä, jonka lahjojen perässä juokseminen on uuvuttanut. Miten löytäisin tasapainon omien ja toisten vaatimusten välillä? Voisiko joulu tulla oman näköisenä ilman mainosten ja tavaramaailman luomaa harhakuvaa.

Minun jouluni ja meidän oma joulumme. Riemusanoma kuuluttaa meille Vapahtajan syntymän. Rauha on tarkoitettu omistettavaksi sydämiin ja sen kautta sillanrakentajaksi ihmisten välille. Ilo voi siis olla täydellinen meille keskeneräisille. Elämän leiväs-

tä riittää jaettavaksi ja siksi toivo on todellinen. Tuon rauhan voi ehkä jouluna kokea parhaimmillaan, mutta se on tarkoitettu kestäämään myös arjen keskeillä. Joulun lapsi, Vapahtaja itse sanoo: Minä olen teidän kanssanne joka päivä maailman loppuun asti.

Lapsuuden joulun tunnelman voi siis tavoittaa pysähtymällä, kuuntelemalla ja hiljentymällä. Sen eteen voi tehdä tietoista työtä. Voin olla sillanrakentaja uuteen. Anteeksiantaminen ja saaminen eheyttävät meitä ja auttavat näkemään, että elämä on tässä ja nyt. Avaamalla itsemme rakkaudelle, joka on meille jokaiselle tarkoitettu, saamme joulurauhan. Tuo rauha annetaan lahjaksi.

*Saavun riemusanomin, kynttilöin ja kuusin.
Rauhan joka kotiin tuon, ystävytydet uusin.
Missä köyhä värjöttää, hänkään nyt ei unhoon jää.
Yössä itkevälle päivä koittaa jälleen.
Oi, saapuos joulumme, oi!*

Joulurauhaa toivottaen
Marianne Kyrönviita
seurakuntapastori, Parkanon seurakunta

Jouluenkeli

Enkelin hipaisu jäiseen ikkunaan
saa jälleen joulun tuntumaan.
Enkelin hempeä harsovaatetus
on kuin luminen talven kosketus.
Rakkautta enkeli ympärilleen heittelee
lämmöllä joulun ajan peittelee.
Enkelin siipien hellä heilutus
on jokaiselle onnellisen joulun toivotus.

Eleonora Printz

Sari Jalonen

Enkeli

Tiedän, että enkeleitä on paikoissa monissa.
Voimme kulkea eteenpäin siipien suojissa.
Mitä enkeli minulle merkitsee?
Se ei ole vain jokin, joka suojelee.
Kotona on enkeleillä erityisesti tehtävää,
sillä lapsiperheessä on paljon elämää.
Enkelin läsnäolon voi aistia,
kun oma äitini on tehnyt perheelleni paistia.
Enkeli, niin hento ja kevyt
antaa isille voimaa nostamaan työssään raskaat
levyt.
Enkelin siipien suojelevaa havinaa
voin kuulla, kun lapsi kasteessa siunauksen saa.
Enkeli on lähellä,
kun lapsi ilahduttaa minut hymyllä.
Ystäväni ovat kuin enkeleitä,
kuuntelevat, kannattavat, en unohda heitä.
Ajattelen, että enkelit ovat vartijoita arkipäivien,
lepäävät väliin päällä pilvireunojen.
Joku ehkä ajattelee,
ettei enkeli mitään noin tavallista tee.
Minusta kuitenkin on näin,
enkelin löytää sisältäpäin.
Katso lähelle, ehkä se sinua jo kosketi.
Se on enkeli, Jumalan lähetti.

Eleonora Printz

Joulumuisto yli 50 vuoden takaa

Tapio Vähätalo

Oli aatonaatto, olisikohan ollut vuosi 1954 tai -55. Kodissani äitini oli tehnyt joulualmisteita koko viikon. Hän oli putsannut, puunnanut, leiponut, paistanut ja luonut jouluntunnelmaa. Isälläni oli tapana jouluaatonaattoon käydä hakemassa jokaiselle talossamme asuvalle perheelle joulukuusi. Sisareni Annelin pyynnöstä hän toi tänä vuonna myös yhden pienen kuusen, jonka me kaksoset saisimme viedä joulutervehdyksenä kättilötädille.

Kuusenvienti kättilötädille

Päivällä isän saavuttua kuusenhakumatkalta, valmistauduimme Annelin kanssa kuusenvientiin AIV:lle (Anna Irene Virtanen). Kättilötäti asui tuolloin uudella terveystalolla, Karviantien varrella.

Sidoimme kuusen potkukelkkaan ja mukaan otimme myös joululahjoja sekä joululaatikoita, kinkkua, pipareita, tädin joulunviettoa varten. Vihdoin pääsimme matkaan. Talvisella tiellä kelkotellen ohi Urhon, Viinikkasillan yli, Viinikkamäkeä ylös ja sieltä Karvian tielle. Kelkka luisti hyvin, koska tiet olivat jäiset, eikä niitä ollut paljon hiekoitettu, aurattu vain.

Saavuimme terveystalolle, jossa kättilötäti oli meitä vastassa. Liekö äitini soittanut hänelle, että olimme tulossa, koska hän osasi olla meitä vastassa.

”Voi hyvänen aika, ketä siinä tulee, Vähätalon kaksoset ja mitä teillä on mukana” huudahti täti lyöden käsiään yhteen hämmästyneen näköisenä. Ojensimme hänelle joulukuusen laulaen samalla joululaulua. Hän otti kuusen vastaan ja sijoitti sen eteiseen, jonka jälkeen otimme muut tavarat syliimme ja lähdimme kiipeämään toiseen kerrokseen, jossa tädin asunto sijaitisi. Kengät olimme riisuneet eteisaulaan.

Talossa oli mielestämme omituinen oma tuoksu, liekö johtunut siitä, että talon alakerrassa oli neuvolan vastaanottotilat, ehkä se oli vain jonkin puhdistusaineen ominaisuutta. Ylös päästyämme ja riisuttuamme päällysvaatteemme kättilötäti pyysi meitä jälleen laulamaan. Tällä välin hän laittoi meille mehua ja avasi mukanamme tuomia joulutuliaisia, ihmetellen niiden suurta määrää ja monipuolisuutta. Touhun ihmisenä hänellä oli huoli siitä, että hän itse ei jaksaisi syödä kaikkia mukanamme tuomia syömiä.

Yllätysretkelle jouluaattona

”Nyt minä tiedän mitä tehdään, viedään jouluiloa myös muille, lähdettekö mukaan?” täti huudahti. Kyllä, menään vaan vastasimme. Täti kiiruhti puhelimeen veivaten sitä kammasta, pyytäen sentraalisantraa yhdistämään kotiimme, josta hetken kuluttua äitimme vastasi. ”Kuule Anni minä lainaan vähän sun kaksosias, sopiihan se.” ”Kyllä, oli vastaus”. Sitten alkoi touhu ja tohina. Täti soitti kauppias W.Hanikalle pyytäen häntä laittamaan valmiiksi paketin, joka sisältäisi pipareita, makeisia muistaakseni myös omenoita, jonka hetken kuluttua hakisimme. Tämän tehtyään hän soitti Jokisen Väinölle, taksikuskille pyytäen häntä tulemaan terveystalolle ja varaamaan vähän enemmän aikaa tälle keikalle. Taksin saavuttua sullouduimme pakettien kanssa autoon. Poikkesimme Hanikalle, jossa kauppias kantoi tädin tilaamat tavarat autoon toivottaen meille kaikille hyvää joulua.

Matka alkoi. Emme vieläkaan Annelin kanssa tienneet mihin olimme menossa, ja se vasta jännää olikin. Ajettuamme jonkin aikaa tulimme suuren talon pihaan. Täti nousi autosta kehottaen meitä tekemään samoin. Hän kiiruhti edellä isosta ovesta sisälle ja me perässä. Jokisen Väinö alkoi kantaa paketteja perässämme sisälle. Sisälle päästyämme täti ilmoitti vastaan tulleelle tädille, että olimme saapuneet tuomaan joulutervehdyksen täällä oleville talon asukkaille ja henkilökunnalle. Nyt meille selvisi, missä olimme, olimme kunnalliskodilla. Henkilökunta otti meidät vastaan kiitellen ja taputtaen käsiään yhteen.

Olimme Annelin kanssa hieman hämmästyneitä tästä vastaanotosta, mutta täti ei siitä piitannut vaan kehotti meitä riisumaan päällysvaatteemme ja valmistautumaan laulamamaan talon väelle. Laulun aikana hän avasi mukanamme tuomat paketit ja sitten lähtisimme tervehtimään talon asukkaita vieden heille jokaiselle henkilökohtaisen joulutervehdyksen pipareiden, makeisten ja hedelmien muodossa. Henkilökunta oli tässä ajassa käynyt kehottamassa kaikkia niitä talon asukkaita, jotka pääsivät liikkumaan, siirtymään ruokailuhuoneeseen. Asukkaiden, joiden ei ollut helppo liikkua, huoneiden ovet avattiin sepposen selälleen, jotta he kuulisivat lauluamme. Olimme Annelin kanssa niin hämmästyneitä tästä koko jutusta, ettemme osanneet edes jännittää.

Väen kokoonnuttua ruokasaliin saimme luvan aloittaa laulamaan. Yksi esittämistämme lauluista on jäänyt mieleeni, sen kauneuden ja koskettavuuden takia. Tuo laulu

on iki-ihana "Sylvian joululaulu", jonka esitimme nuoruuden innolla, koko sydämeistämme. Näimme tämän laulun laulaessamme useiden asukkaiden silmiin nousevan pieniä kyyneleitä. Laulut laulettuamme saimme luvan toivottaa "Hyvää joulua" jokaiselle paikalla ollevalle tuomisten, halausten ja käppenpuuristusten muodossa.

Ruokasalissa olevat saivat tämän jälkeen joulunodotuskahvit, kuten kunnalliskodin johtaja asian ilmaisi. Me saimme lähteä tervehtimään henkilöitä, jotka eivät olleet voineet saapua ruokasaliin, vaan olivat kuunnelleet lauluamme omissa huoneissaan. Näille henkilöille jaoimme myös tuliaisemme ja toivotimme hyvää joulua.

Ettaa ja Noonia tapaamassa

Ensin menimme naisten puolelle tädin ja henkilökunnan kantaessa tuliaisiamme. Täti, kun oli kova puhumaan, selosti jokaiselle asukkaalle, ketä me olimme ja mitä varten olimme siellä. Yhteen huoneeseen saavuttuamme, näimme lihavan naishenkilön makaavan sängyssään ja mutisen jotakin, huoneessa oli myös toinen pieni ja laiha ihminen, mutta keskittymisemme suuntautui vain tuohon makaavaan henkilöön. Täti esitteli meidät näille henkilöille kuiskaten meille, että makaava henkilö on sokea tai ainakin melkein sokea.

Tämä naishenkilö alkoi vaatia, että hänet vedettäisiin istumaan sängyn laidalle, jotta hän saisi paremmin tutustua meihin. Henkilökunta veti (ainakin minusta niin tuntui) kyseisen naisen istumaan. Täti kertoi ketä me olimme. Hän kertoi meille, että kyseinen henkilö on "Etta", Parkanon Paronin tytär ja toinen henkilö huoneessa oli "Nooni", jonka tässä vaiheessa vasta huomasimme. Tunsimme Noonin jo entuudestaan, olihan hän käynyt reissuillaan kotonamme, äitiämme tapaamassa. Jollain tällaisella reissullaan hän oli ihastunut koiraamme Hupiin ja lupasi tulla koiran-koppiimme asumaan sitten, kun hänen olisi pakko muuttaa pois asunnostaan. Hän toi samalla isälleni kaksi Paronin vaakunalla varustettua kahvilusikan päätä tuliaisiksi.

"Nooni" oli luullaksemme vain katsomassa sisartaan, eikä kuulunut talon vakinaiseen asuinkuntaan. "Etta" vaati meitä istumaan sängynlaidalla hänen molemmille puolilleen, jotta hän saisi kätensä ympärillemme. "Nooni" kertoi piipittäen "Etalle", että me olimme "Meidän Annin" lapsia, johon "Etta" vastasi "Ai Hannulan Annin, siis meidän Annin lapsia" "No niin niin. Kai sinä nyt Annin muistat" "Joo,joo" vastasi "Etta" puristaen meitä kovempaa sanoen,

että muistakaa tulla myös myöhemmin tapaamaan Etta-tätiänne. Lupasimme kernaasti.

Matka jatkui miesten puolelle, josta mieleemme jäi isomies ja samassa huoneessa oleva paljon pienempi mies. Isoa miestä kutsuttiin Isoksi Vikiksi eli Kivivikiksi ja laihempaa Villeksi. Vikki pyysi meitä molempia istumaan polvelleen, kumpikin omalle polvelle, vaikka meistä tuntui, että olisimme hyvin mahtuneet molemmat samalle polvelle. Siinä oli hyvä olla, vaikka Ville hermostuneesti selitti Vikille, ettei ollut sopivaa pitää polvellaan työnjohtajan lapsia, jota kommenttia me ja Vikki ihmettelimme, saamatta siihen koskaan vastausta.

Kierroksemme jälkeen lauloimme vielä uudelleen Sylvian joululaulun ja toivotimme kaikille hyvää Joulunodotusta. Väinö oli saanut tällä välin myös joulunodotuskahvinsa ja täti oli saanut juteltua henkilöiden kanssa toivotellen Rauhaa Joulunaikaa.

Tuliaisina hyvä joulumieli

Kokemastamme jännittyneinä ja iloisin mielin lähdimme matkaan takaisin terveystalolle. Ilta oli jo tummunut. Tultuamme terveystalolle Väinö laittoi kelkkamme auton takakonttiin ja kyyditsi meidät kotiin. Kotiin päästyämme kerroimme äidille ja isälle kokemastamme ja siitä, että nyt saa joulu tulla, koska tuliaisina olimme saaneet joulumielen.

Vielä nytkin yli viidenkymmenen vuoden kuluttua tuo muisto tulee mieleeni tällaisena aina jouluaattona sytyttäessäni kynttilöitä omaisteni haudoille muistaen samalla näitä tarinassa esiintyneitä edesmenneitä henkilöitä.

Nahkuriverstaan opit Amerikasta

Taisto Nummi, kuvat Ulla Ratisen kotialbumista

Harvat parkanolaiset muistavat, että Parkanossa on toiminut vuosikymmeniä kaksi nahkurinverstasta. Ne sijaitsivat vajaan parin sadan metrin päässä toisistaan Pappilanjoen rannassa.

Salosen nahkurinverstaan paikalle nousi viime vuonna kerrostalo Satakunnankadun ja Parkanontien kulmaukseen. Heinosen nahkurinliikkeestä ovat jäljellä vielä hiukan alempana jokea itse verstarakennus, jossa yritys toimi viimeiset vuosikymmenensä, sekä liikkeen perustajan Juho Vihtori Heinosen (1860-1916) rakentama nahkuriliikkeen myyntitiski. Sitä on tähän mennessä Juho Heinosen pojan Erkin poika Tapio Heinonen säilyttänyt Heinosentien varressa sijaitsevan kaksikerroksisen omakotitalon entisessä leivintuvassa. Hän joutuu tästä noin 100 vuotta vanhasta pöydästä luopumaan, koska talo on myynnissä ja hän on vaimonsa kanssa jo muuttanut Satakunnankadun varressa olevaan kerrostaloon.

-Semmoinen muistikuva minulla on joskus pikkupoikajoilta, että setäni Vilho Heinonen on ottamassa myyntitiskin laatikoista kintaita. Mieleen ovat jääneet myös pajunkuorten punnitukset myyntitiskiltä, Tapio Heinonen muistelee. Tapio Heinosen ohella esimerkiksi Heikki Pentti muistaa vieneensä pikku poikana liikkeeseen kui-

vattuja pajunkuoria ja ansainneensa niillä aina muutamia kymmeniä pennejä. Pajun ja kuusen kuorta käytettiin nahan parkituksessa eli vesitiinujen parkkiliuoksessa. Ulla Ratisen, Vilho Heinosen tyttären, mieleen lapsuudesta ovat erikoisesti jääneet niin sanotut kumimonot, joita kunta jakoi varattomille. Ne tulivat muualta, ne vain jaettiin Vilho Heinosen kautta.

Forssasta Amerikan kautta Parkanoon

Juho Heinonen oli syntyisin Forssasta, mutta lähti alta parikymppisenä Amerikkaan, jossa hän hankki nahkurin perustiedot. Usean vuoden päästä hän palasi Suomeen, ensin Vammalaan ja sitten Parkanoon, jonne hän rakensi nahkurinverstaan Pappilanjoen varteen. Paikan valintaan vaikutti Tapio Heinosen mukaan se, että liike sai nahkojen käsittelyyn tarvittavan veden joesta. Jo Vammalassa Juho Heinonen avioitui parkanolaisen Emma Perälän kanssa. Juholle ja häntä 17 vuotta nuoremmalle Emmalle syntyi kahdeksan lasta. Juho Heinosen kuoltua 1916 liikettä jatkoi hänen vaimonsa Emma.

Pian kuitenkin liikettä ryhtyi vetämään heidän poikansa, vuonna 1899 syntynyt Vilho Heinonen, mutta äiti-Emma vastasi edelleen raha- ja talousasioista sekä kauempana Viljakalla sijaitsevan maatilan karjasta. Varsinaisen nahkurityön teki Emman vävy Heikki Wallin. Liike työllisti nahan käsittelyn lisäksi useita suutareita, jotka tekivät kenkiä liikkeen nahoista. Emman kuoleman jälkeen Viljakan tila jaettiin lasten kesken. Veljeksistä yhden, Paavon, pojalla Tuomolla on siellä kodinkoneliike. 1920-luku näyttää olleen liikkeelle menestyksen aikaa, sillä 1933 Vilho Heinosen johdolla purettiin hänen isänsä rakentama verstarakennus ja rakennettiin sen tilalle uusi ja laajempi, joka nykyisinkin vaikuttaa vielä varsin massiiviselta joen rannassa. Se ei ole enää Heinosten omistuksessa.

Autoilu veti puoleensa

1920-luvun loppupuolella Vilho Heinosta alkoivat kiinnostaa entistä enemmän kuorma-autot ja autoilusta tulikin hänen pääelinkeinonsa. Hänellä oli kaksi kuorma-autoa sekä lisäksi niin sanottu sekajuna, vuoden 1928-29 Chevrolet, jolla voi kuljettaa niin tavaraa kuin ihmisiäkin. Parkanolaiset yleisesti nimittivät tätä ajokkia sekajunaksi.

Sekajunalla tehtiin Porin matkoja alkujaan kolme kertaa viikossa, sittemmin myös joka arkipäivä. Ensimmäiseen sekajunaan mahtui kuusi henkeä, toiseen 10.

Yhteiselo Pappilanjoen rannassa 1930-luvun alussa nykyisen Heinosentien alkupäässä. Kuvassa vasemmalta Erkki Heinonen, hänen sisarensa Raakel Janakka, Vilho Heinonen sylissään tyttärensä Ulla (nykyinen Ratinen), Arvo Janakka sekä Martta Heinonen (o.s. Käenmäki).

Kiviniemen kauppaan Vilho ajoi tavaroita vuoteen 1948 saakka, jolloin Kauko Kiviniemi hankki oman kuorma-auton. Kuorma-autollaan hän kuljetti muun muassa isoja tukkikuormia ja Poriin hän vei niin tavaraa kuin ihmisiäkin ja toi sieltä, mitä liikkeet ja yksityiset ihmiset tarvitsivat. Niin raskaita kuin reissut olivatkin, Vilholla oli aina hauskoja juttuja niiltä kerrottavana. Sotaa edeltävinä vuosina Vilholla oli yhtiökumppaneina hänen veljensä Erkki ja Tauno. Sodan alla Erkki hankki oman kuorma-auton ja Tauno ryhtyi pirssiautoilijaksi.

Nahkuri Wallinilla tärkeä rooli

Nahkuriverstaan ohjat olivat olleet nahkuri Heikki Wallinin käsissä jo Juhon kuolemasta lähtien. Wallin oli itseoppinut, idearikas ja valistunut mies. Hän hoiti ansiokkaasti työnsä ja osallistui tarmokkaasti myös kunnallislispolitiikkaan. Sosiaalidemokraatteihin kuuluva Wallin vaikutti voimakkaasti mm. kunnalliskodin rakentamiseen Parkanoon. Wallin avioitui Juho Heinosen tyttären Martan kanssa. Nahkuriliikettä jatkettiin niin kauan kuin hänellä voimia riitti.

1950-luvun ja 1960-luvun taitteen vaiheilla toiminta kuitenkin loppui. Tapio Heinosen mukaan syitä oli kaksi. - Tiloilla itseteurastukset vähenivät, koska karja-autot kävivät noutamassa elossa olevaa karjaa teurastamoihin. Ja lisäksi Heikki Wallin tuli eläkeikään ja siten työt vähenivät eikä työlle ollut jatkajaa. Salosen sekä Juho ja Emma Heinosen välit pysyivät koko ajan viileinä, vaikka liikkeet olivat kivenheiton päässä toisistaan.

Nahkuri
Heikki Wallin.

Vilho Heinonen innostui 1930-luvulla autoilusta. Kahden kuorma-auton lisäksi hänellä oli käytössään tällainen sekajuna. Kuvassa vas. Tauno Heinonen, Paavo Heinonen, Raakel Janakka ja pikkuinen Ulla Heinonen, nykyisin Ratinen.

Kuva on Heinosen nahkurinliikkeen alkua ajoilta 1910-luvun lopulta. Kuvassa näkyvä nahkurinverstaas purettiin 1930-luvulla ja sen tilalle rakennettiin uusi. Nahkuri Heikki Wallin vaimoineen seisomassa lankulla. Sotilaspuvussa vasemmalla Vilho Heinonen. Istumassa Heikki Kuivanen. Kuvassa näkyvä ruuhi johti Joosu Ryttilän myllylle, joka sai myös vedestä käyttövoimansa. Joosulla oli myös paja, jossa hän kengitti hevosia.

Pappilankosken synty 200 vuotta sitten

Teksti ja kuva Leena Perälä

Ruotsin ajan loppuvuosina, juuri ennen Suomen sodan syttymistä oli Ruotsi-Suomen hallituksella ja Turun ja Porin maaherralla suuria huolenaiheita. Suur-Euroopan tilanne oli levoton, hallituksen toiminnan painopisteet olivat kokonaan muualla, kuin maakunnissa. Maaherralla taas oli huolia Ikaalisten pitäjän köyhyydestä ja sen syistä.

Hallitsijalle, kuningas Kustaa Aadolf IV:lle ehdotettiin, että pitäjän pohjoisosien laajoja ja hyväpohjaisia rahkasoi- ta kuivatettaisiin viljelysmaiksi. Niinpä vuosien 1803-1807 aikana hallituksen määrääminä julkisina töinä ruotusotilaat soiden kuivatuksen lisäksi raivasivat käskystä myös alueen jokia, koska kulkukelpoiset vesitiet olivat tärkeitä alueilla, joissa ei ollut vielä minkäänlaista tietä.

Pappilankosken suu marraskuisena aamuna.

Koskenperkaustöihin määrättiin noin 350 ruotusotilasta. Raivausryhmä muodostui kolmesta komennuskunnasta, jotka työskentelivät eri suunnilla. Tuulenkaadot, uppotukit, kiviröykkiöt ja myllypadot raivattiin ja joskus myös jokia levennettiin ja oiottiin. Näin saatiin kulkukelpoisiksi Vääräjoki, Palojoki (Kovesjoki) ja Kuusijoki.

Töiden painopiste siirtyi v.1806 ja 1807 Parkanon keskusta. Sotilaat kaivoivat kanavaa Vuorijärvestä (Hanhijärveen? kirjoittajan ajatus), sekä raivasivat Vuorijokea. Samalla raivattiin Karhulansuota ja Karhuluomaa.

Parooninkosken synty

Samaan aikaan komennuskunnan yksi osa räjäytti kalliota Vuorijoen Vuorilammen (nykyisen Kirkkojärven) päässä ja synnytti näin nykyisen Parooninkosken järven län- sirannalle.

”Vuorilammesta siis Kirkkojärvestä kaivettiin uusi kana- va Parkanojärveen, joka tuli lähemmäksi Rantalan taloa (nykyisin vanha pappila), kuin joen varsinainen suu”.

Vuorilampi on laskenut vedet aikaisemmin Kolmostiellä olevan Pentin alikäytävän kohdalta Lystinmäen ”kanjo- nin” kautta Haapaslampeen.

Pudotuskorkeus Vuorilammesta – siis Kirkkojärvestä - Parkanojärveen runsaat 24 metriä takasi sen, että kosken töyräille muodostui nopeasti kaksi nahkuriverstasta- ja myllytoimintaa ja lyhyeksi ajaksi kyläyhteisön omistama voimeijeri. Koskeen rakennettiin myös oma ränni tukki- en kuljettamiseksi Parkanojärveen.

Jos maaherra olisi elänyt riittävän kauan, hän olisi voinut huokaista helpotuksesta toimenpiteittensä onnistumisesta pitäjänsä pohjoisosassa, Parkanon kylän keskustassa! Sama komennuskunta raivasi myös Sortanjoen Lapinnevalta Alaskylän Laadun talojen kohdalta Parkanojärveen kulkukelpoiseksi.

Pappilankoski on viehättävä yksityiskohta kaupunkim- me keskustassa. Keväisin sen rannat hohtavat kauas ren- tukoista kullankeltaisina. Kauniisti, maisemaa kunnioit- tavasti rakennetut rannat valaistun joulukuusensa kera ovat hieno käyntikortti keskustaan saapuville vieraille- kin. Pappilankoski viettäköön tänä vuonna iloisesti soli- sevaa 200-juhlavuottaan!

Lähde: Pirjo Markkola: Ikaalisten entisajan emäpitäjän historia III, 2006.

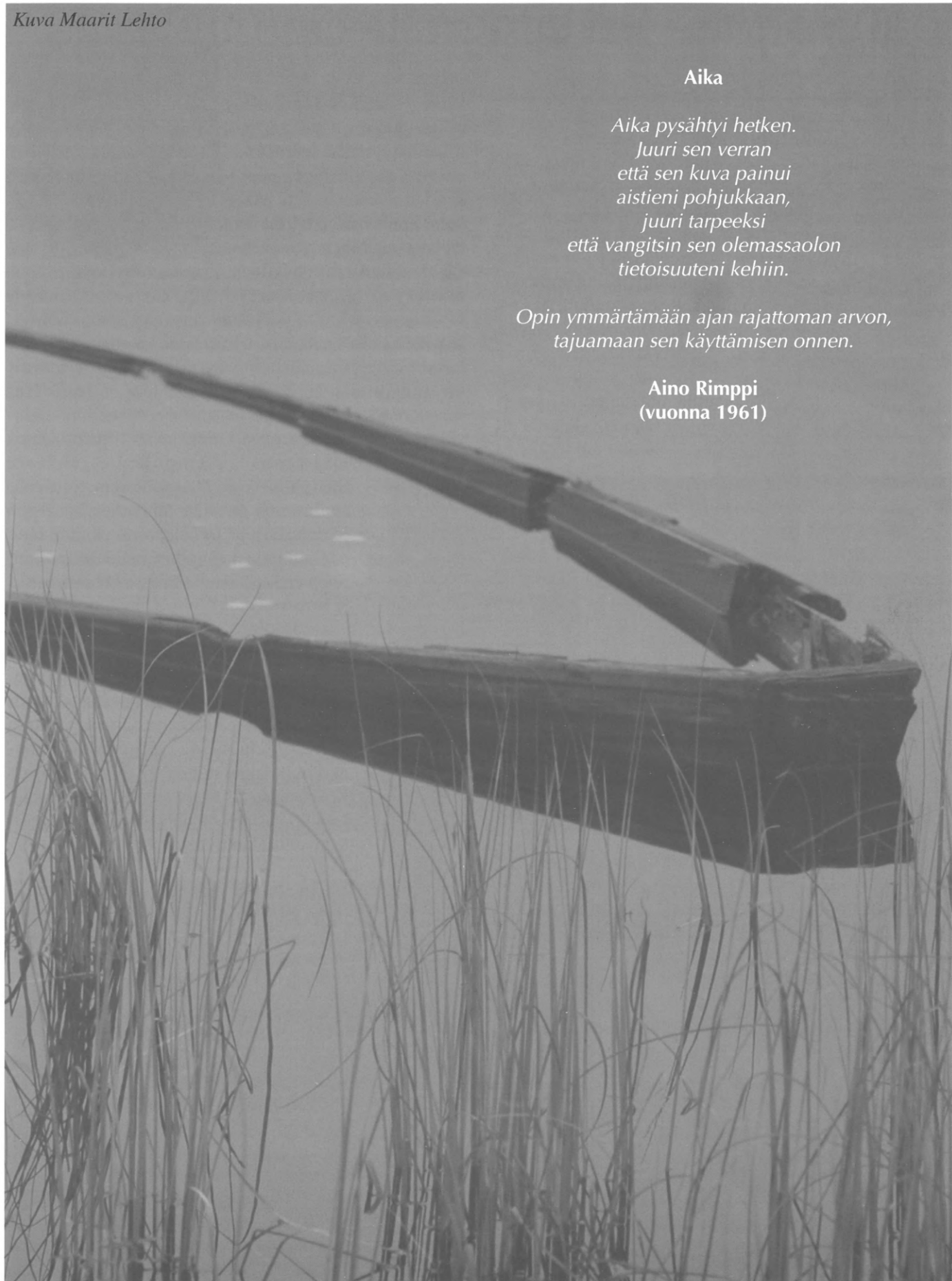
Kuva Maarit Lehto

Aika

*Aika pysähtyi hetken.
Juuri sen verran
että sen kuva painui
aistieni pohjukkaan,
juuri tarpeeksi
että vangitsin sen olemassaolon
tietoisuuteni kehiin.*

*Opin ymmärtämään ajan rajattoman arvon,
tajuamaan sen käyttämisen onnen.*

**Aino Rimppi
(vuonna 1961)**

Joulusauna– Juhlasauna

Ote kirjasta Saunan Salaisuus/Mervi Hongisto, Merja Pihlajamäki, piirrokset Tuula Kaarina Luostarinen

Joulurauha ei laskeudu, ellei mieltä ja kehoa ole perusteellisesti puhdistettu. Saunassa pestään myös mieli, on vanha sanonta. Pitää paikkansa, vaikkei asiaan aina niin paneutuisikaan. Joulusaunan perinne ulottuu pitkälle esihistorialliseen aikaan. Joulusauna on eräänlainen siirtymisrituaali. Se siirtää ihmisen arjesta juhlaan.

Ennen saunan lämmitys aloitettiin ajoissa, usein jo edellisenä yönä. Kaikkien oli ehdittävä saunaan valoisana ai-

kana. Saunassa lymyttiin hiljaa, että eivät sääsket ja itikat hätyyttelisi seuraavana kesänä. Auringon laskeuduttua saunan otti haltuunsa näkymätön talon väki, talon entiset löylymiehet. Oluen heitto joulusaunassa kiukaalle edisti ohran kasvua seuraavana vuonna. Joulusauna oli muinaisille suomalaisille joulunvieton tärkein tapahtuma. Siihen valmistauduttiin hartaudella ja huolella.

Joulusauna on kuulunut suomalaisen talonpojan juhlaan. Säätyläiset eivät saunoneet jouluna. Joulusauna on aina ollut oleellinen osa jouluamme ja jouluaattona saunominen on kuulunut vanhoihin maalaistapoihin, Suomen lisäksi myös muissa Pohjoismaissa ja Virossa.

Joulusaunassa käytiin kekriperinteitä jatkaen jo keski- tai iltapäivällä. Haltia tai suvun vainajat saivat sitten rauhassa kylpeä tavalliseen aikaan. Joulusaunassa kylvettiin hartaisissa ja juhlavissa tunnelmissa, puhuminen ei ollut suotavaa. Koska aiemmin synnytettiin saunassa, niin Jeesuksen syntymäjuhla teki löylyhuoneesta tavallistakin pyhemmän paikan.

Jukolan talon seitsemän veljestä sen sijaan kylpivät sydämensä kyllyydestä, mutta joulusauna sai ikävän lopun. Veljekset kaatoivat olutta alas kurkuistaan ja kiukaalle. Syntyi tappelu. Päre lensi alas lattialle ja koko pirtti saunoineen paloi. Veljekset joutuivat ilkosillaan tulipalopakkaseen. Ihannemaisemaa joulusaunasta edustaa savusauna järven rannalla. Urbanisoituneessa yhteiskunnassa se ei ole enää kaikkien mahdollisuus. Savusauna järven rannalla tuo kuitenkin esille muistikuvan siitä, mikä oli tuiki tavallista ennen vanhaan, mutta minkä olemme menettäneet. Mahdollista on myös nykyisin hiljentyä joulusaunan nautintoihin, perinteitä vaalien.

Aatto yleisessä saunassa hieno kokemus

Teksti Mervi Hongisto
Piirroksat Tuula Kaarina Luostarinen

Yleisen saunan joulu kuuluu turkulaisen Forum saunan perinteisiin vuosikymmenien takaa. Sitä en osaa sanoa, ovatko Forumin ovet aina olleet jouluaattona auki ja saunat lämpiminä ennen minua. Uskoisin näin olleen. Meidän aikanamme perinnettä on vaalittu vuodesta 1988 lähtien. Sauna on valmis aattona asiakkaille kello 10–14. Jouluihin kuuluvat rauhallinen hyvä mieli ja glögin tuoksu. Saunat on joulusiivottu jo viikolla, jouluaattona ne vain lämmitetään, yhdeksältä aamulla. Öljylämmitteiset kiukaat lämpiävät saunottavaan kuntoon noin tunnissa. Kymmeneltä kolkuttelevat ensimmäiset asiakkaat oven takana toivottaen hyvää joulua. Joulusauna on meillä perinteisesti maksuton, eli se on meidän, saunaväen joululahja kaikille turkulaisille, ja muillekin saunan lämpöön kaipaaville. On mukavaa, kun voi antaa lämpöisen lahjan. Antamisen ilo on suurinta saamista.

Kynttilät palavat, terva tuoksuu

Joku tuo joulukukan tullessaan. Joulun tunnelma on aistittavissa kaikkialla. Puusiteellä tehdyt vihdat ovat likoamassa. Tuovat tuulahduksen kesästä. Kynttilät palavat hämyisessä saunassa ja terva tuoksuu löylyvedessä. Iloista puheensorinaa ja vihdan läiskettä vain kuuluu lauteilta. Kylvettäjä pesee pois viimeisetkin liat. Kahdentoista aikaan kuunnellaan radiosta joulurauhan julistus. Tunnelma tiivistyy. Tuttu asiakas saattaa tuoda saunan jouluun ensikertalaisen.

Vieras sanoo kokeneensa sellaista, minkä varmasti muistaa. Joulussa on sanomaa, joka puhuttelee monella tapaa. Saunomisen lomassa juodaan jouluglögit. Piparit kuuluvat kuvaan. Jututkin ovat toisenlaiset kuin arkena. Ollaan hiljaisempia, nöyrempiä. Saunarauhaa voi hyvin verrata joulurauhaan. Sanonta, saunassa ollaan kuin kirkossa, on totta. Ainakin jouluna. Kotimatalla jokaisen omat joululämmet alkavat tulla todellisiksi. Ne unohtuvat saunomisen ajaksi, kun annetaan vain kehon ja ajatusten levätä.

Yksinäiselle kullan arvoinen kokemus

Yleisen saunan joulu saattaa olla yksinäiselle ihmiselle kullan arvoinen. Tulee tunne, että ei olekaan yksin, tutut ihmiset ovat ympärillä, tärkeänä päivänä. Asiakkaiden joulutoivotukset kaikuvat korvissa, kun suljemme ovet. Siivoamme saunat, ja sitten on oman saunomisen aika. Kynttilät valaisevat pimeän saunan. Löylyvedessä tervaa ja koivuvihta. Lauteilla maataessani tunnen, kuinka koko vuoden työn hiki valuu pois. Keveys täyttää kehon. Odotus ja jännitys ovat kuin pienessä tyttössä. Pysähtyminen hetkeen on paikallaan. Sammutamme kynttilät, annamme lämmön laskea. Sauna on jouluaaton palveluksensa tehnyt.

Saunatontutkin viettävät joulua

Saunatontut jäävät jälkeemme tekemään pikku tarkastuksia ja siivouksia, onhan myös niiden aika viettää joulua. Vieraskirjasta löytyvät hartaudesta kirjoitetut kiitokset ja toivotukset. Saunatontutkin toivottavat lämmintä joulunaikaa kaikille asiakkaille ja kiittävät kuluneesta vuodesta! Radiosta kuuluu ”Joulupuu on rakennettu, joulu on jo ovella”. Joulun muut tunnelmat saavat vallan.

Harjulan lavan moninaiset vaiheet

Teksti ja kuvat Aino Rimppi

Helsingistä oli levinnyt huhu, että Pienviljelijäin keskusliitto auttaisi viljelijöitä kiperissä asioissa ja olisi heille taustatukena. Niinpä Linnankylän maanviljelijätkin kokoontuivat vuonna 1926 pohtimaan oman yhdistyksen perustamista.

Linnankylä kuului kahteen kuntaan, Kihniöön ja Parkanoon, mutta asukkaat eivät kuntarajoista liiemmin piitanneet. Isännät kokoontuivat Linnan isoon pirttiin 17. toukokuuta 1927. Mahdollisia jäseniä oli paikalla seitsemäntoista, kokoukseen osallistui kuitenkin 30 henkeä. Tehtiin päätös oman yhdistyksen perustamisesta – tänä vuonna, 2007, Linnankylän pienviljelijäyhdistys täytti kunniakkaat 80 vuotta.

Vuoden 1933 johtokunta toteaa sanatarkasti: ”Yhdistyksen toiminta on ehkä ollut laimeata, mutta toi-

votaan toiminnan vilkastuvan uusien miesten tarttuessa ohjaksiin.”

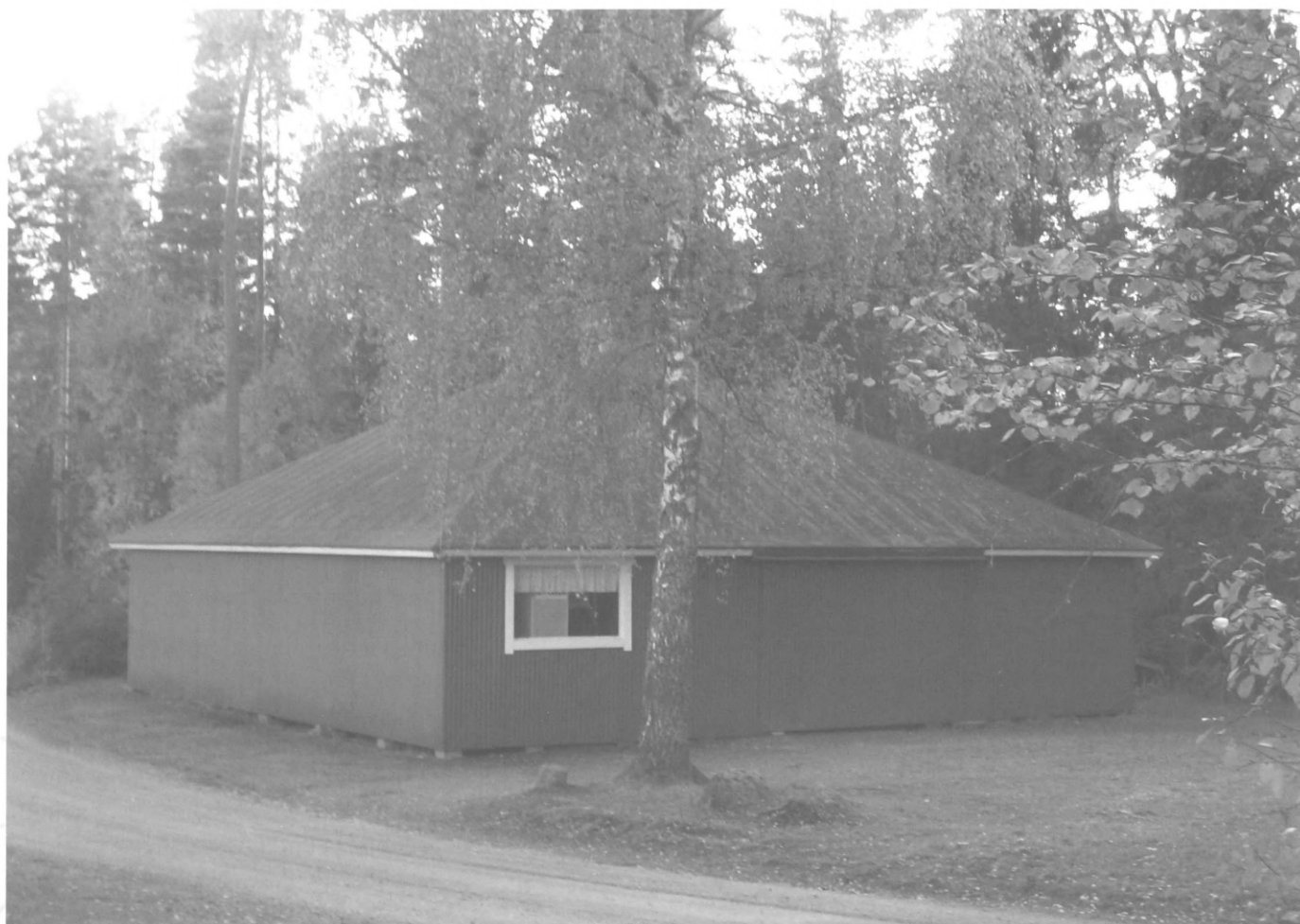
Helmikuussa 1934 johtokunta valittiin Linnanjärven itäpuolelta: puheenjohtajaksi Arvi Lahtinen, varapuheenjohtajaksi Veino Kulju, kirjuriksi Lauri Ojanen ja rahastonhoitajaksi Mauri Koivuniemi.

Yhdistys hankki työkoneita

Yhdistys osti oitis maatyökoneita ja vuokrasi niitä jäsenilleen. Kalustoa kertyi komea rivi: BMV-moottori, puimakone Sampo 45, paloruisku, pellavaloukku, pärehöylä... Maatyökoneiden ansiosta yhdistystoiminta vilkastui ja jäsenmäärä kasvoi. Yhteinen säilytyspaikka koneille vain puuttui.

Sodan jälkeen täynnä intoa

Sotavuosilta ei merkintöjä juuri löydy. Ilmeisesti kui-

Harjulan kunniakas lava.

Harjulan lavallekin tultiin oikein haitarivarsissa...

tenkin kokoonnuttiin ompeluseuroihin, joissa kudottiin ja leivottiin rintamalle. Peltaja kunnostettiin ja työstettiin laariin leipätarpeita. Naisetkin osallistuivat vuodesta 1938 yhdistyksen toimintaan ja erilaisille kursseille, joten he osasivat toimia itsenäisesti.

Vuoden 1946 vuosikokouksessa päätettiin säilytyspaikan rakentamisesta peltokalustolle. Mutta, kas vain – valittiin myös kuusi järjestysmiestä! Uuden konevajan tarvekäytön lisäksi innostuttiin hoitamaan myös kesäiltojen liikunnan tarpeet. Päätettiin, että ”suuli” rakennetaan ”tasokkaaksi ja ajan trendien mukaisesti”.

Uusi säilytyspaikka vihittiin käyttöön kesällä 1948. Tanssiaisten merkeissä. Tanssit vakiintuivat sunnuntai-illoiksi ja huhu hilpeistä sunnuntai-illoista kiiri ympäriinsä. Tanssiyleisö kasvoi. Tarvittiin suurempi ”suuli”.

Harjulan uusi lava

Harjulan nykyinen lava vihittiin käyttöön vuonna 1957. Puolivuosisataa sitten! Toiminta oli vilkasta ja yhdistys hankki ajanmukaisia koneita. Tosin oli vastustajiakin. Lavan keskipilariksi hinattiin vanha myllynkivi ja sitäkösi Iivari Syvänen paheksui: ”Noin syntiseen paikkaan pannaan kivi, joka on Jumalan viljaa jauhannu.”

...ja lapikkaissa.

Ei aikaakaan, kun muotiin tulivat suuremmat tanssilavat. Autokanta kasvoi, oli helppoa lähteä merta edemmäksi kalaan. Myös entinen aktiiviväki vanheni ja nuoret lähtivät leivänhakuun liikepaikoille.

Harjulan pienen lavan toiminta hiipui. Olavi Virta saatiin sentään vielä tunnelmaa virittelemään. Viimeiset iltamat järjestettiin vuonna 1968. Lavasta tuli kolmen vuosikymmenen ajaksi pelkkä kalustosuuli.

Uusi aika, uudet kujeet

Sitten, 1990-luvun puolivälissä, linnankyläläiset päättivät saneerata Harjulan lavan. Väki oli nuortunut, oli perustettu uusia perheitä. Toiminta heräsi jälleen kukoistukseen ja niin Harjulan lavan ikävän harmaat aaltopeltiseinät saivat iloisen, punaisen värin.

Pienviljelijäyhdistyksen toimintaa viriteltiin kaikin tavoin uudelleen: järjestettiin retkiä, kursseja, iltamia ja rantalystejä. Kymmenkunta vuotta sitten myös Linnankylän Riistaveikot päättivät ottaa Harjulan lavan omakseen. Tutusta kokoontumispaikasta muodostui oiva hirvipeijaisten pitopaikka.

Nykyinen, tänä vuonna 50 vuotta täyttänyt, Harjulan lava on ansainnut maineensa, oli se sitten pelkkä kalustosuuli tai tunnelmaa pursuava kohtaamispaikka – kunta-rajosta piittaamatta.

Sotien jälkeen joulukuusi koreaksi

Pentti Kallio

Junan ikkunan ohi vilisi tuttua maisemaa kuin elokuvasa. Poikkeusjärvi, pian etäämpänä rautatiestä vilahtaa Haavisto, molemmin puolin Marjolampi ja Ylinenlampi, mummulan mökkimme ei junaan aivan näy, se jää puiden taakse, sitten toisella puolen Korven vainiot, nyt lehtimetsänä ja pian ohi vilahtaa Paulaan pellot ja heti oikealla näkyy hetken Hankajärven lahden pohjukka, jota kiertää kylätie peltosarkojen ja rannan välissä. Hanget hohtavat maaliskuun auringonpaisteessa.

Olen matkalla etelään Tampereelle. Kylätie pysäyttää ikkunafilmini. Se palauttaa yhtäkkiä muistista kuin kaukaisena filminä erään joulukuusen iltapäivän yli kuummenen vuoden takaa. Koulutuntien päätyttyä käännänkin koulun tienhaarassa potkukelkkani kohoti Lehtiniemen kauppaa toisin kuin muina koulupäivinä. Olin kuullut, että sinne oli tullut uusia joulukuusenkoristeita. Olin saanut mummulta luvan ja rahan käydä niitä kaupasta ostamassa. Mummulassa ei ollut jäljellä vanhoista koristeista muuta kuin suomenlippunauha ja muutama metallinen kuusenkynttiläjalka. Mihin lie muut muutoissa kadonneet ja joulu oli kohta tulossa.

Kuorma-auto oli arvoisa näky

Asuin silloin mummulassani, josta kävin kylän koulua toisella luokalla. Matkaa kouluun oli viitisen kilometriä. Kylätietä ei silloin aurattu. Hevosreen ja kulkijoiden jäljet pitivät tien auki paitsi lumisateilla ja tuiskukeleillä tie oli tukossa, kunnes kulkijat sen tallasivat. Joskus aniharvoin saattoi kuorma-auton kulku osua kylätielle. Se olikin katsomisen arvoinen tapaus. Kesken ajamisen auto saattoi pysähtyä. Kuljettaja kaatoi säkistä lisää puupilkkeitä lavalla olleeseen puukaasutinpönttöön. Auto pääsi jatkaamaan matkaansa.

Pilkkeiden sytyttämiseen tarvittiin erityiset autotikut. Ne olivat vaaksan pituisia, metallinvärisiä, punapäisiä kuin tikkunekkuja. Koulutiellä niitä oli jännittävää räjäytellä. Tikun materiaali irrotettiin ja kasattiin kiven päälle ja kasan päälle toinen kivi painoksi sekä ”iskuriksi”, johon pudotettiin raskaampi kivi. Räjähdyksestä nousi mahtava savupilvi. Kuka tikkuja sai hankituksi, en muista. Ja mukava niitä oli polttaakin. Niistä nousi sakea, tien peittänyt savupilvi.

Koulu pullisteli silloin täynnä oppilaista. Karjalan siirtolaislapsia outoine murteineen oli koulussa myös paljon.

Elettiin sotien jälkeisiä niukkuuden vuosia. Koulun keittäjä Mari tarjosi usein ruispuuroa. Se oli hyvän makuista. Koululaisilla oli myös omat eväät. Repussa maitopullo ja voileivät. Kenellä leivän välissä kananmunaa tai lihanvii-pale, toisilla ei muuta kuin ohut voiliipaus, jos sitäkään.

Oli luistava keli. Pieni pakkanen oli kovettanut tienpinnan. Annoin kelkan kiittää alas Jyrkänahteen. Vesi tuli silmiin vauhdista. Muutamalla potkulla olinkin Pitkänahteen alla. Oikealta järvenselältä puhalsi viima. Kelkkaa työntäen nousin vihdoinkin ahteenpäälle ja sieltä näkyikin jo kauppa.

Kyläkaupassa leijui monet tuoksut

Kaupassa tuoksui monenlaiset hajut. Kauppias-Vihtori nojasi käsillään tiskiin ja tiedusteli asiaani. Öljylamppu roikkui katosta valaisten kauppaa. Kaupassa oli näkösellä monenlaista tavaraa. Hevosvaljaita roikkui seinällä, samoin köysiä ja kettinkiä. Tiskin takana hyllyissä oli tarvekaluja. Jauhot ja sokeri olivat tiskin alla olevissa laatikoissa. Kerroin asiani. Vihtori otti tiskin alta pahvilaatikon ja näytti sen sisällön. -Jaa, näitkö sinä haluat ostaa, ne tulivatkin viime viikolla. Nyt vasta saatiinkin uusia koristeita. Sotien aikana niitä ei ollut kaupan, kertoi kauppias.

Laatikossa näkyi kiiltäviä koristeita, joulutähtiä, kauniita nauhoja, kimaltavia tähtiä ja muita koristeita. Haltioituneena niitä katselin. Näytin kauppiaalle mummun antaman rahan ja kysyin, mitä tällä näistä voi ostaa. Kauppias nosteli laatikosta nauhoja sekä muita koristeita ja uuden värikkään lippunauhan sekä kimaltavan kuusentähden. -Nämä sillä rahalla saa, sanoi kauppias. Minusta tuntui, että tarjous ylitti monin verroin odotukseni. Kauppias asetteli koristeet erityiseen pieneen laatikkoon, jonka päälle oli kuvattu kaunis joulukuusi. Satoi paketin narulla ja ojensi sen minulle. Asettelin aarteeni kelkan penkille hämärtyneessä kaupanpihassa ja lähdin kiireelle kohti kotia. Pitkäahde olikin lyhyt potkaisu alas ja Jyrkänahteen nousu ei tuntunut mitenkään jyrkältä, oli kiire kotiin. Iltapäivä oli alkanut hämärtyä, pian tulee pimeä, huomasin. Kelkkani kiiti kohti kotia.

Hämärässä erottuva tienvarren Pomppakivikin kuin vilkutti hauskaa joulua. Multaniemen pirtin seinästä kaikui potkutkaan eivät hidastaneet kelkan kulkua. Muuten kaikua olisi pitänyt jäädä kokeilemaan uudelleen. Enkä ehtinyt käydä näyttämässä ostostani Airalle. Rasinahteelle näkyikin jo naapurin, Mäkisen pirtin hailakka valo kuin

kaukainen majakka ja pian olin-
kin aarteineni kotona. Käsia pa-
leli. Mummu niitä sormiensa lo-
massa ensihätiin lämmitti.

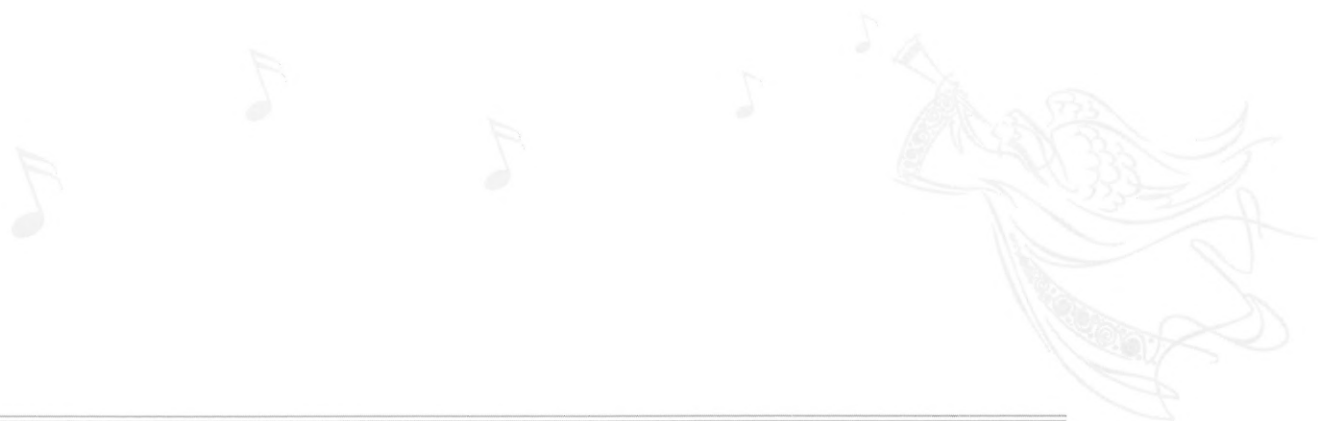
Mummun ja taatan kanssa tarkas-
teltiin tuomaani pakettia. Onpa
kauniita koristeita, kehaisivat he
ostostani. Myös eno tuli ihastele-
maan koristeita.

Eno toi aattona Lehtijärven pääty-
kamariimme pienen, kauniin jou-
lukuusen. Kuusi koristeltiin uu-
silla koristeilla. Vanha suomen-
lippunauha sekä uusi maailman-
lippunauha kiersivät somasti kuu-
sen ja joulutähti kruunasi kuusen
valmiiksi ottamaan vastaan jou-
lua. Vanhat kynttilälajalat kuusessa
saivat talikynttilänsä ja valaisivat
attoillan harrasta tunnelmaa.

Eno oli tehnyt joululahjaksi
Uudenvuodentaulun, jossa vä-
rikkästä kiiltonauhasta tehdyl-
lä tekstillä toivotettiin Onnellista
Uutta Vuotta 1947. Vaikka sitä
joulupukkia ei lahjasäkkeineen
näkynytäkään, saapui joulu vaa-
timattomine lahjoineen ja joulu-
ruokineen pieneen kamariinkin.
Kuusen alla olleesta pakettistani
löytyi uudet rasat, mummun lei-
poma joulupoika ja äidin lähettä-
mä kirja. Ja ne kauniit koristeet.
Minä muistan sen joulun aina,
kuin ihmeen.

Pentti Kallion mummun Juulia Alkavan albumista sata vuotta vanha joulukortti.

Alaskylän kulttuurimaisema

Teksti ja kuva Tarja Terttu Mäkinen

Ensimmäiset tiedot Alaskylän viljelyhistoriasta mainitaan jo 1500-luvulta, jolloin viljelykasveina olivat ohra ja ruis sekä myöhemmin nauris.

Nykyisin muiden ohella on tullut mukaan rypsi. Paitsi elinkeinoa, antaa rypsielto myös maisemallista kauneutta! Alaskylässä on viljelty rypsiä jo useita vuosia monilakin tiloilla. Nämä kuvat ovat otettu vuoden 1995 tienoilla. Vielä tänä päivänäkin rypsiä toki viljellään tällä seudulla.

Mainittakoon, että vuonna 1979 perustettu Alaskylän kylätoimikunta sai vuonna 1994 Hämeen ympäristölautakunnalta kunniakirjan tunnustuksena ansiokkaasta maisemanhoidosta kauneimman maiseman, Parkanojärven ympäristön hyväksi!

Kiitos kylätoimikunnalle!

Arvomaailman vaikea yhtälö

Teksti ja kuva Jorma Blomqvist

Vapaa-ajan asukas katsoo paikkakunnan elämää aina sunnuntaisilmällä – sivusta – niin minäkin Parkanoa.

Lähes neljäkymmenen vuoden aikana Parkanon Vahojärven maisemasta ja ympäristöstä on kasvanut se sielun hautomo, joka on tarjonnut rauhasan tyyssijan järjestellä ja selkeyttää arkisia ajatuksia.

Vietin kolmen kuukauden sapattivapaan vuonna 1990. Se oli mieleenpainuva kesä. Koko tuon ajan asuin mustaseinäisessä riihessämme, josta tein päivittäin retkiä Seitsemisen kansallispuistoon. Muistan, kuinka tuolla erämaan rauhasa, Soljasten suon karpalo- ja suopursumättäällä lepäillessäni katselin poutapilvien lipumista ja mietin kuinka etuoikeutettu oikeastaan olin. Voiko tosiaan nykyaikana saada ilmaiseksi tällaista onnea – rauhaa ja hiljaisuutta?

Se informaatiotulva, joka meidät joka päivä saavuttaa lehtien, kuvaruudun tai suoramainonnan kautta, kattaa meille pöydän tavaroista ja tarvikkeista, joiden väitetään olevan ehdottoman välttämättömiä tullaksemme toimeen jokapäiväisessä elämässä. Silloinkin, seitsemäntoista vuotta sitten, vähän ennen suurta lamaa, valtiovalta kaikella arvovalloillaan kehotti kansalaisia kuluttamaan, kuluttamaan ja kuluttamaan. Toitotettiin, että vain kulutusta lisäämällä pyörät pyörivät ja työpaikat säilyvät.

Suomättäällä lepäillessä tuo kulutushysteriavouho tus tuntui uskomattomalta painajaiselta. Onhan kaikki materia, joka meitä ympäröi – öljytankkerista nuppi-neulaan – riistetty tämän maapallon antimista, yhtään ylimääräistä mutteria tai ihovoidepurkkia meille ei avaruudesta lähetetä. Tästä tiedosta huolimatta meidän pitäisi kuluttaa, ostaa turhaakin turhempaa tavaraa saavuttaaksemme yhteisen onnen.

Tuo sapattivapaakesä Vahojärvellä ja Seitsemisen kansallispuistossa on painunut mieleeni yhtenä antoisimmista, mutta ilonaiheita on kyllä riittänyt paljon muutenkin.

Pysyvin kiinnekohta, josta perheeni kanssa saimme vuo-

sikymmenten aikana nauttia, oli vastarannan maalaistalo ja sen asukkaat. 1970-luvun alkuvuosista lähtien, jolloin Karttiperältä Vahojärven rantaan siirretystä ikivanhasta riihestä muotoutui vapaa-ajan asuntomme, soutumatka järven selän yli oli jokapäiväinen toimenpide. Maalaistalossa oli puhelin, sinne saapui postimme, sieltä saimme tuoreen maidon ja viikonlopulla ajoi pihaan kauppa-auto. Tilan tallessa asusti hevonen, lampaat määkivät niityllä ja emäntä lypsi lehmät niin aamuvarhaisella ja kuin illansuussakin. Heinäajan koittaessa heinäseipäät juhlistivat peltomaisen ja viljakin puitiin omassa riihessä. Niin, ja jos taloon osuin päivänä, jolloin leivinuuni lämpeni, niin ilman lämmintä leipää ei paluumatkalle tarvinnut lähteä.

Vahojärven kylä oli elävä kaikilta osin. Kylän lapset kävivät Soljan koulua ja linja-autokin kulki aikataulun mukaan. Toisin on nyt. Kyläkaupat ja koulu lopetettu, kauppa-autokaan ei ole kulkenut enää vuosiin. Kirkolle pääsee talviaamuisin koulukyydillä ja monen tunnin odottelun jälkeen iltapäivällä takaisin. Heinäseipäät ovat vaihtuneet valkeisiin ”mammutin muniin” niiltä osin kun pellot ovat yleensäkin enää hyötykäytössä. Monien talojen piipuista ovat savukiehkurat hävinneet, on lähdetty kirkolle tai vielä kauemmas – taivaaseen.

Niin tuoltakin tutulta tilalta. Aika on sellainen, että pienviljelystilat ovat historiaa – vain suuri on kaunista. Tuottavuus ja kilpailukyky ovat päivän epistologiaa. Säästötoimet kohdistetaan tuottamattomiin toimintoihin ja ne koskettavat ensimmäisinä kaikkein puolustuskyvyttöimpiä läheisiämme, niitä jotka ovat uurastaneet koko ikänsä vaikkapa pellolla ja navetassa, mutta nyt makaavat liikuntakyvyttöminä vuodeosastojen sängyissä.

Jokainen priorisoi oman arvomaailmansa, mutta vähin mitään näinä itsekeskeisinä aikoina saatamme tehdä, on suoda lämmin käsi ja kiitollinen katse niille läheisille, jotka aikojen myötä vilpittömin mielin ovat meille ystävyyttään osoittaneet ja heidän muistolleen, jotka ovat jo pois nukkuneet, sytyttäkäämme joulun kynttilä.

Jouluvalot syttyvät sähköttömäänkin mökkiin.

Jokainen priorisoi oman arvomaailmansa, mutta vähin mitään näinä itsekeskeisinä aikoina saatamme tehdä, on suoda lämmin käsi ja kiitollinen katse niille läheisille, jotka aikojen myötä vilpittömin mielin ovat meille ystävyyttään osoittaneet ja heidän muistolleen, jotka ovat jo pois nukkuneet, sytyttäkäämme joulun kynttilä.

20 vuoden kokemuksia Parkanosta

Matti Linna

Ensimmäinen muistikuvani Parkanosta on vuodelta 1968, jolloin pysähdyimme keskustassa luokkaretkellä. Seuraavan kuvan antoi Mikkeliissä keskustapuolueen puoluekokouksessa Eino Yliruusi, joka kannettiin pois puhujan paikalta. Kävin lukioaikana muutaman kerran Käenkoskella, mutta en tutustunut siellä lähemmin parkanolaisiin. Naimisiin menon jälkeen tutustuminen alkoi Suomalammin perheestä, sillä vaimoni Annen sisko on naimisissa Martti Suomalammin kanssa

Hain kaupunginsihteerin virkaan 1978, jolloin valituksi tuli Esko Kärkkäinen. Toinen haku 1987 onnistui ja valtuusto valitsi minut muodollisen yksimielisesti johtajan virkaan. Vaali ei mennyt kaikkien toiveiden mukaisesti, joten vastaanottoni oli kaksijakoinen. Odotukset olivat puolin ja toisin suuret. Valitsijat toivoivat johtajuutta ja aktiivisuutta, mutta saattoivat saada molempia liiaksikin.

Aloittaessani virassa elettiin nykyisen kaltaista pitkän korkeasuhdanteen loppua. Rahaa oli, vakuudet riittivät ja pulaa oli vain työvoimasta. Kaupungilla oli paljon velkaa kaupungintalon ja Santoon hallin rakentamisesta, ja korkein lainakorko oli muistini mukaan 17,5 %.

Lamaa ja valtataistelua

Odotukset kovenivat merkittävästi, kun yrityselämän vai-

keudet kaatuivat päälle kesäkuussa 1988. Valtuusto reagoi asiaan ja antoi vastuuta projektiryhmälle, jonka johdolla lähdettiin liikkeelle erityisalueohjelmasta. Projektiryhmän toiminta toi mainetta ja valtiolta tuli tukea eri muodoissa. Osa päätöksistä tehtiin hieman runtaten, sillä muutosvastarintaa ja epäilyä löytyi. Keiteleellä saadut kokemukset elinkeinoasioissa antoivat rohkeutta ja uskoa toimintaan.

Kaiken kaikkiaan 1990-luvun lama koetteli Parkanoa kovalla kädellä, sillä työpaikkoja meni noin 1500. Kaupunki käytti elinkeinoelämän murroksessa koko ajan laajaa keinovalikoimaa. Myös investoinnit laman pohjalla pitivät tilannetta hallinnassa. Vaikka työttömyys oli välillä yli 25 %, laski asukasluku varsin vähän.

Kaupungin tilanne aiheutti jatkuvaa huolta, valtataistelu söi voimavaroja ja uhkailu erottamisella rasitti. Pohjalainen perusluonteeni ei kuitenkaan sallinut luovuttamista, sillä koko ajan oli mielessä, ettei lama kestä ikuisesti. Jäsenyys kaupunkiliiton hallituksessa antoi tietoa siitä, miten huono Suomen tilanne oli. Yhteiskuntarauhan ja tulevaisuuden uskon säilyttäminen vaati kylmäpäisyyttä ja määrätietoisuutta meiltä, jotka olimme vastuussa.

Vähän virheratkaisuja

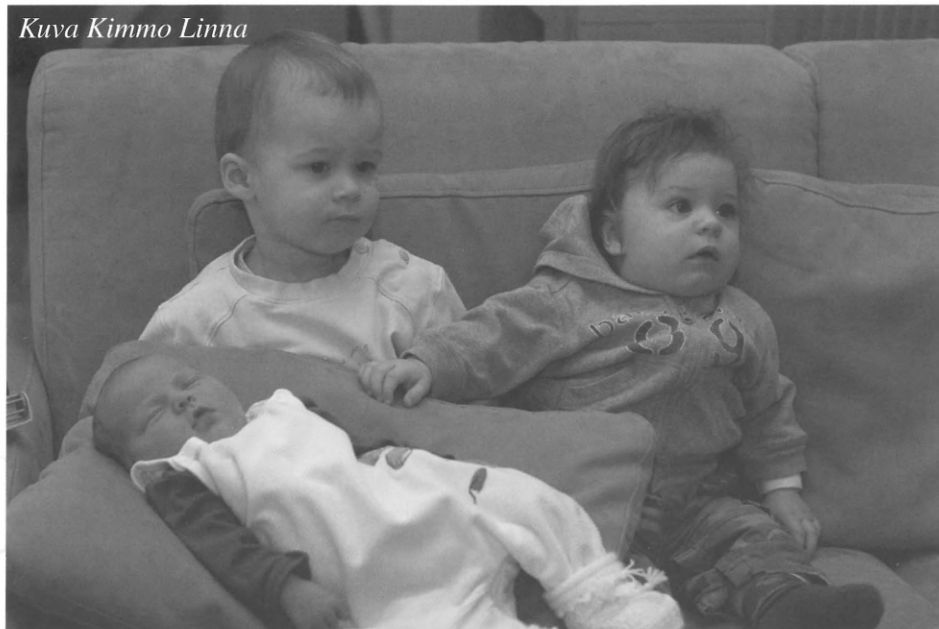
Jälkeenpäin tarkasteltuna näyttää siltä, että Parkanossa tehtiin varsin vähän virheratkaisuja 1990-luvulla. Rakentamistahti oli niin kova, että aremmilta päättäjiltä investoinnit olisivat jääneet tekemättä. Satsaukset työpaikkoihin toivat selviä tappioita alle 3 miljoonaa markkaa. Takaustappiot, runsaat 2 miljoonaa, olivat noin 10 prosenttia takauksista eli aika vähän pankkeihin verrattuna.

Ylä-Satakuntaa lukiessa ja Parkanossa vieraillessamme olen iloinnut siitä, että siellä toimivat yritykset ovat vankalla pohjalla, Pahkalan teollisuusalue laajenee ja kolmoskeskuksen kasvu pysäyttää matkailijoita yhä enemmän. Kuluneen kesän ihastuksiin kuului vanhan keskustan onnistuneet tiejärjestelyt.

Lapset eri paikkakunnilla

Aikoinaan ensimmäisenä Parkanosta muutti vanhin poikam-

Kuva Kimmo Linna

Lastenlapsemme pikku-emännän ollessa kolmen päivän ikäinen.

me Kimmo, joka asuu nykyisin Helsingissä. Hän on liikennelentäjänä ja ohjelmoijana Finnairilla. Kimmon virtolainen vaimo Sirkku on yhteiskunta- ja kauppatieteiden maisteri ja toimii valtiovarainministeri Jyrki Kataisen talouspoliittisena erityisavustajana. Heidän esikoisensa Oliver syntyi keväällä vaalien jälkeen.

Tamperelaistunut Terhi-tyttöme on sosionomi (AMK) ja ohjaajana erityiskoulussa Ylöjärvellä. Hänen miehensä Juha on kotoin Parkanosta. Koulutukseltaan Juha on kone- ja tuotantotalouden insinööri ja on töissä Ruukilla. Terhin ja Juhan Elias-poika ehti täyttää syksyllä kaksi vuotta juuri ennen perheen pikku emännän syntymistä.

Nuorin lapsemme Tuomas opiskelee toista vuotta Lahden muotoilu-instituutissa valokuvausta. Hän tekee opiskelunsa ohessa kuvauksia yrityksille ja haaveilee kahdeksannesta viikonpäivästä opiskelukavereidensa kanssa perinteisessä muotoiluinstituutissa taskukalenterissa (www.munsuntai.com).

Elinpäiviä on vielä riittänyt

Parkanon tarjoama kahden vuoden opiskelutuki oli arvokas molemmille osapuolille. Se mahdollisti minulle uudistumisen ja siirtymisen Suonenjoen kaupunginjohtajaksi marraskuussa 1998. Työ täällä jäi lyhyeen, sillä marraskuussa 2001 todettu syöpä johti sairausloman ja lyhyen työjakson jälkeen eläkkeelle jääntiin 31.1.2003. Saatuaani lääkäriltä tiedon taudista ajattelin Kuopion moottoritietä ajellessani, että tässäkö tämä elämäni nyt sitten oli. Onneksi elinpäiviä on vielä riittänyt ja olen voinut huomata eläkeläisenkin näkevän ja kokevan yhtä sun toista.

Vakava sairastaminen on jatkuvaa selviytymistaistelua. Sairaalapäiviä on kertynyt paljon ja lääkkeillä on sivuvaiikutuksensa, esimerkkinä diabetes sekä kaihi- ja lonkka-leikkaukset. Sairaus varjostaa perheemme elämää ja erityisesti Annelle tilanne on kohtuuttomankin raskas. Onneksi sairastaminen Suonenjoella on ollut inhimillistä, sillä täällä asiat sujuivat töissä melko hyvin. Koska kerroin julkisesti sairaudestani, olen saanut yhteisöllistä tukea sekä täältä että muualta.

Sairauteni ja Annen työn vuoksi muuttaminen täältä ei ole ollut vakavasti esillä. Anne on toistaiseksi töissä lapsen

Kuva Heikki Linna

Kalastus on pysynyt Matti Linnan harrastuksena. Hän toimi Parkanon kaupunginjohtajana 1988-97.

henkilökohtaisena avustajana päiväkodin integroidussa ryhmässä. Aika näyttää miten pitkään asumme täällä, sillä matkat lasten ja lastenlasten luo ovat pitkiä ja nykykunnollamme rasittavia.

Kuntakenttä on taas murroksessa

Kuntakenttä on taas suuressa murroksessa ja ratkaisujen tekeminen vaatii päättäjiltä paljon. Keskeisissä tehtävissä olevat tekevät päätöksiä näkemyksiensä ja motiiviansa mukaisesti. Kun päätökset ovat hyväksytyjä, kasvaa valta ja edessä on vaativampia tehtäviä. Tulevaisuus puolestaan näyttää, mikä on menneiden tekojen vaikutus ja onko ennakointi osunut oikeaan.

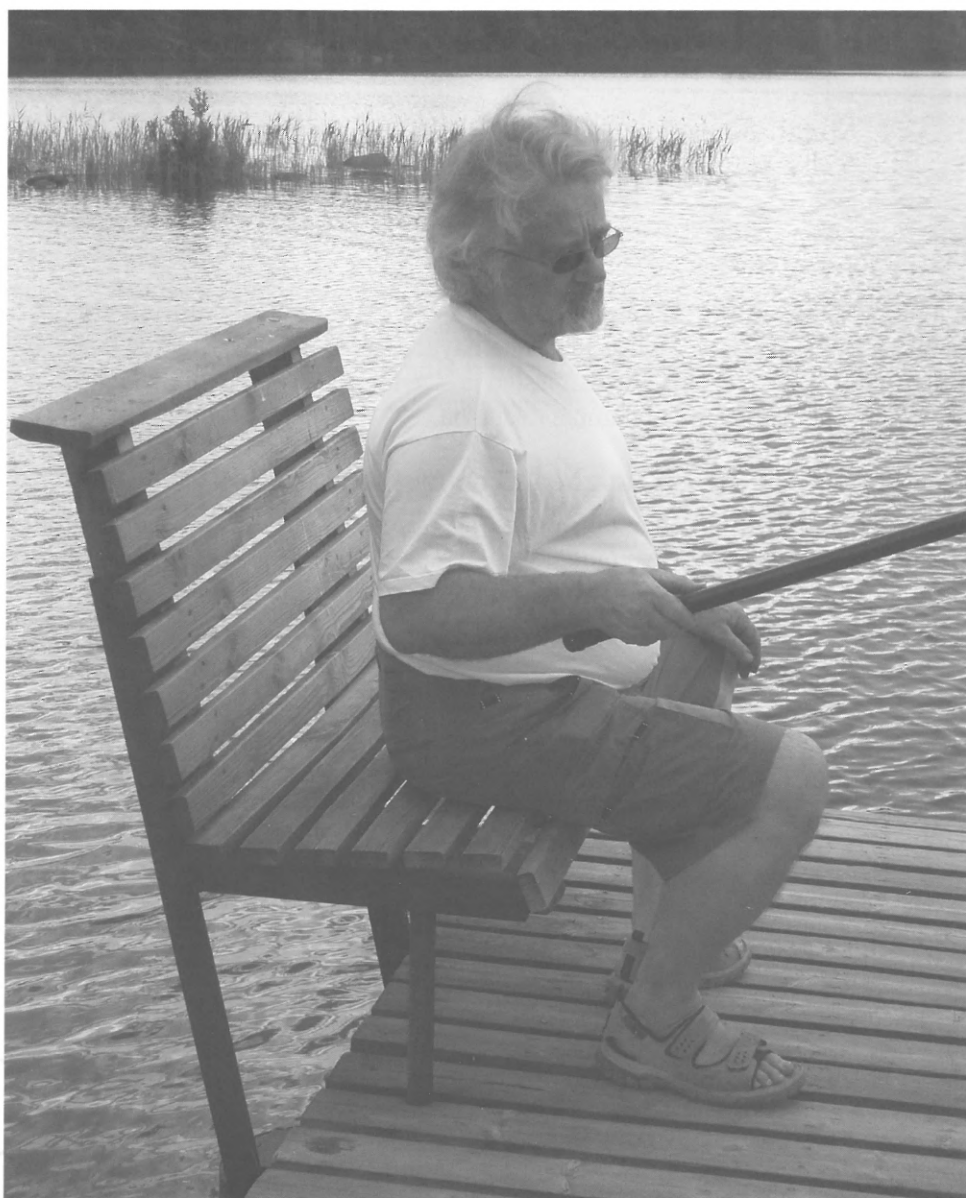
Tuleviltä vuosilta odotan, että Parkanon, Kihniön ja Ikaalisten yhteistyö tiivistyy ja monipuolistuu niin, että kunnat liittyvät yhteen. Nimenä Ikaalinen voisi olla hyvä, mutta en hylkäisi Parkanon vaakunan hienoa mäntyä, vaikka Kihniön saha oli sitä jo kaatamassa.

Toivotan Parkanon Joulun lukijoille Hyvää Joulua ja Onnea Uudelle vuodelle 2008.

Vastapainoa laivan kiireiselle arjelle

Teksti ja kuva Ritva Ichtertzt

Ranskalainen Bernard Ichtertzt muutti Parkanoon ja Suomeen 1997 Ruotsista, missä hän oli asunut reilut 20 vuotta. Muutos ei ehkä yhtäkkiä tunnu kovin suurelta, olemmehan tottuneet niputtamaan Pohjoismaat samaan kulttuuriympäristöön ja erot eteläiseen Eurooppaan ovat luonnollisesti paljon suurempia. Muutoksessa auttoi tietysti vaimonsa Ritva, jolle myös Suomi oli muuttunut niiden 23:n vuoden aikana, kun hän oli asunut ulkomailla.

Bernard Ichtertzt nauttii parkanolaisesta luonnosta.

Kotimaahan paluu oli hänelle yhtä ”kuherruskuukautta” muutaman vuoden, jolloin kaikki oli pelkkää ihanuutta.. Tämä positiivinen olotila auttoi Bernard’ta sopeutumaan uusiin oloihin.

Parkanolaisten kieli taipuu tarvittaessa ruotsiksi

Kieli on luonnollisesti ensimmäinen asia, johon törmää uudessa maassa. Bernard oli sitä mieltä, että koska hän oli opetellut ruotsin kieltä Ruotsissa, se saa kelvata myös

Suomessa, onhan tämä kaksikielinen maa. Monet parkanolaiset joutuivat kaivamaan ruotsin sanoja takaraivostaan ja hyvin monien osalta alkoi kieli sujua vähitellen.

Koska Bernard on Silja Linella töissä, hän on pitempiä aikoja poissa, eli kielikurssilla käynti ei olisi onnistunut. Naapurin kanssa monet asiat sujuvat silti, vaikka yhteistä kieltä ei ole: positiivinen asenne ja halu ymmärtää ja tulla ymmärretyksi vaikka käsimerkein auttaa yhteisessä kommunikaatiossa. Naapurit Luomanperäntiellä ovatkin olleet yksi tärkeä osa Bernard’n viihtymisessä. Lisäksi on löytynyt ystäviä, jotka jakavat rakkautta hyvään ruokaan: Gourmetklubi toimi monet vuodet näkyen muun muassa Parkanon tapahtumissa.

Bernard sanoo, että parasta Parkanossa on sitä ympäröivä luonto. Asuminen luonnon rauhassa järven rannalla on parasta vastapainoa kiireiselle työtahdille matkustajalaivassa.

Kalastaminen ja sienestäminen ovat tärkeitä harrastuksia oman pihapiirin kunnostamisen ohessa. Traktorin päällä istuu tyytyväinen mies!

Parkano on rauhaista koti

Emilia Mantila

Istun Tampereen keskustan kuppilassa varhaistalven pimeänä iltana. Musiikki rytmittää kovaäänistä puheen sorinaa, aina silloin tällöin joku tönäisee tuoliani ohikulumatkallaan, saaden aikaan kevyen läikähdyn kuumassa kahvikupissa. Joku pyytelee anteeksi, toinen ei vai vaudu edes vilkaisemaan mitä tapahtui. Kaikenlaista ki-vaa kyllä löytyy: Kynttilöillä koristettu nurkkaus, kuppi kahvia ja hämärtyvä ilta. Yksi asia, jota siellä kuitenkin kaippaa, on oma rauha.

Joulun alla pääsee virittäytymään taas materian täyttämään joulun ”tunnelmaan”: Kiirettä, kauppajonoja, toinen toistaan upeampia koristeita ja lahjoja. Kuitenkin se oikea joulutunnelma tuntuu hukkuvaan kaikkeen siihen hälinään. Samoin arjen rentoutuminen ei parkanolaisen tytön silmissä ole ruuhkaisessa kahvilassa istumista.

Minun piti miettiä Parkanoa nuoren näkökulmasta ja tuntui turhalta ja loppuun kulutetulta mainita Parkanon lukuisia ajankäyttömahdollisuuksia: Onhan niitä yhtä lail-la, luultavasti enemmänkin, myös suuremmissa kaupungeissa. Parkanon tuntuu erottavan Tampereen kaltaisista isommista paikoista näkymätön muuri: Toiselle puolelle jäävät turha hälinä ja ruuhkaisen kaupunkikuvan valorikas syke, Parkanon puolella taas voi löytää ihmiselle aika ajoin välttämättömätkin rauhan ja tunnelman.

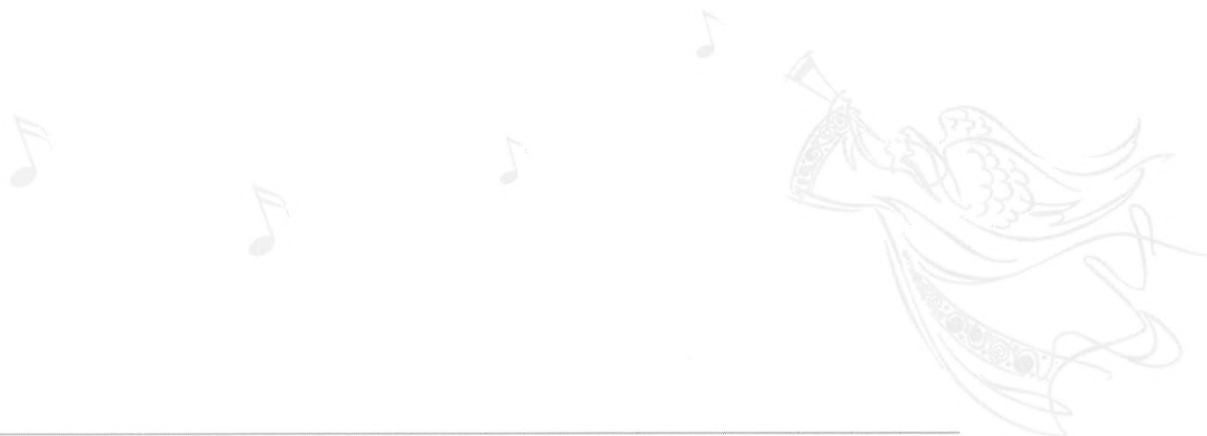
Nuoren usein uskotaan tavoittelevan juuri sitä suurkaupunkien ympärivuorokautista elämää, juhliä ja menoa. Itse pidän sitä kuitenkin vanhanaikaisena ajatteluna. Kaikki haluavat välillä vähän menoa elämäänsä, mutta nuortenkin maailmaan siirtyneet suorituspainet pakottavat toisinaan myös rauhoittumaan. Luonnonläheisyys,

Kuva Maarit Lehto

Emilia Mantila.

rauha, maalaismainen tunnelma, mutta kuitenkin tarvittavien palvelujen olemassaolo tekevät Parkanon siksi mikä se on. Niiden ansiosta siellä viihtyy, eikä tarvitse olla aina haikailemassa pois. Koti on turvallinen paikka rauhoittua, Parkano on koti.

Toini Vainion hiljaisin kevät

Marita Peltoniemi

”Aika kuluu, tavat ja paikat muuttuvat, mutta on asioita, joita on syytä pistää talteen jälkipolvien ihmeteltäväksi. Viialassa löytyy kokonainen museo, joka on pääasiassa Toini Vainion ja Olavi Lahdensivun elämäntyön tulos. Tällaisen museon olemassaolo ei ole ollenkaan samantekevää. Museo kertoo juuristamme, keitä olemme. Museossa voimme myös helposti päätellä, mitä meistä saattaa tulla.” Näin kirjoittaa päätoimittaja Juha Kosonen Akaan Seutu -lehdessä 27.5.2007.

Kososen pääkirjoitukseen ovat antaneet aiheen kahden suurnaisen elämäntyö; toinen heistä oli Parkanossa pitkään vaikuttanut rehtori ja opettaja Toini Vainio. Toini Vainio nukkui pois leskenlehtien, esikoitten ja ensimmäisten pääskyjen aikaan 26.4.2007. Hän oli syntynyt 26.10.1913 Kalvolassa.

Viialan kotiseutumuseo sijaitsee Puistokadulla kaupungin omistamalla vanhalla maatilalla. Sieltä löytyy tuon paik-

Kuvataiteilija ja kuvaamataidon opettaja Elna Wuorion muotokuvamaalaus Toini Vainiosta on koristanut Parkanon lukion aulatilaa vuodesta 1974.

kakunnan kunnanhistoriateos, esineistöä, viilatehtaan vanhoja koneita ja tuotteita. Ja Toini Vainion elämäntyöhön liittyvä pieni museon alku löytyy myös Parkanon nykyisen yhteiskoulun (yläasteen) luonnontiedon aineluokista täytettyine eläiminen ja kivikokoelmineen. Myös parkanolaisien ihmisten muistojen museoissa monella riittäisi kertomista enemmän kuin tämä kirjoitus antaa tilaa.

Kiertokoulun kasvatti, Helsingin yliopiston filosofian maisteri, aloitti luonnonhistorian ja maantiedon opettajana vanhamuotoisessa Parkanon yhteiskoulussa vuonna 1949 ja valittiin rehtoriksi vuonna 1962. Vuonna 1970 koulu jakaantui keskikouluksi ja Parkanon yhteislukioksi.

Haastattelen Toini Vainion kahta opettajakollegaa, entisiä opettajiani, syksyisenä sunnuntaina. Jos Toini katsahtaisi Keskuskadun kebab-kahvilamme pöytään, mitä hän sanoisi nykyästä?

– Mikään ei ole kuin ennen, huokaisee emerita äidinkielen lehtori Liisa Soikkeli (o.s. Heino), kun ihmettelemme kahvipullan häviötä maistuvalla turkkilaisella pikaruualle... Tai ehkä jokin sentään: koulun oppilas on sama keskenkasvuinen, jolla on ankara häklinmunkkinälkä – mutta myös aito tietämisen ja ymmärtämisen nälkä.

Työuralta eläkeuralle

On hämmästyttävää, että pitkän ja merkittävän kouluran tehnyt ihminen saa aikaan vielä erityisen eläkeuran: luontoharrastaja siirtyi metsistä ja vainioilta kulttuurin pariin ahkeraksi kirjoittajaksi, omaishoitajaksi, esineistön – mm. kirkkotekstiilien – keräilijäksi, musiikin harrastajaksi ja koulukummiksi. Luontohavaintojaan hän lähetti luonnontieteelliselle keskusmuseolle kuolemaansa saakka.

Tämä Parkanon Joulu -lehti saa kiittää Vainiota lukuisista koulumuisteluista valokuvineen. Rehtori muutti vuonna 1974 eläkkeelle jäätyään synnyinmaisemiinsa nykyisen Akaan ja Kalvolan seudulle. Hänen vankka juttukirjeensä ilmestyi muutonkin jälkeen useina vuosina lehtemme päätoimittajien pöydälle. Jo pelkästään tämän lehden arkisto antaa laajan historiikin paikkakunnan sivistyshistoriasta Karjalan Äyräpäästä Kirkkojärven katveeseen.

Me parkanolaiskoululaiset tunsimme Vainion ennen kaikkea biologian ja maantiedon opettajana sekä Kurjet-luontokerhon vetäjänä. Kollegat muistavat hänet oikeudenmukaisena ja vaativana johtajana sekä keskeisenä sivi-

tysvaikuttajana – monen työaamun avaajana luokkarivistöjen edessä. Opettajana herttaisesti hymyilevä Toini oli mietiskelevä ja retkeilevä tutkija, asiantuntija, joka opetti aineitaan täydellä sydämellä.

Kirjoittaja arvostaa erityisenä 1960-luvun aarteenaan 80 kasvin kasvikoelmaansa. Opettaja on ehtinyt hyvin täsmällisesti tarkistaa jokaisen määrityksen, hänen käsialansa on korjannut pari väärää latinankielistä nimeä. Kasvien kerääminen oli rankka kesätyö, mutta opettaja palkitsi sen yksinkertaisella tavalla: hän ehti tutkia oppilaan aikaansaannoksen perusteellisesti.

Opettajien kesken tiivis ystäväporukka

– Viimeiseksi tapaamisksemme jäivät Toinin 90-vuotispäivät Iittalassa. Tämän jälkeenkin olimme ahkerasti yhteydessä puhelimen välityksellä, näin muistelee emerita saksan kielen lehtori Taimi Suomela, jolle kertyi parikymmentä yhteistä työvuotta rehtori Vainion kanssa. Suomelan kieliura Parkanossa alkoi vuonna 1955, ja vain hieman myöhemmin vuonna 1957 aloitti uskonnon lehtori Toini Härmä.

Myös edesmennyt historian lehtori Marjatta Alavuo oli Toini Vainion pitkäaikainen ystävä. Opettajain kesken syntyi tiivis ystäväpiiri Laurilan virka-asunnon tienoil-
le, joka sijaitsi Viinikka-joen rannalla, myöhemmin tulipalossa tuhoutuneessa omakotitalossa. Talossa oli myös

Taimi Suomela ja Liisa Soikkeli muistelevat Toini Vainiota lämmöllä.

– Toinin tultua paikkakunnalle täällä oli harvoja koulutettuja ihmisiä, ja monet tehtävät kasaantuivatkin hänelle niin ”puupääkoululla” kuin kunnan sivistyshallinnossa-
kin, kertoo Liisa Soikkeli, joka hoiti lehtoraattinsa lisäksi apulaisrehtorin tehtäviä vuosina 1964–1999.

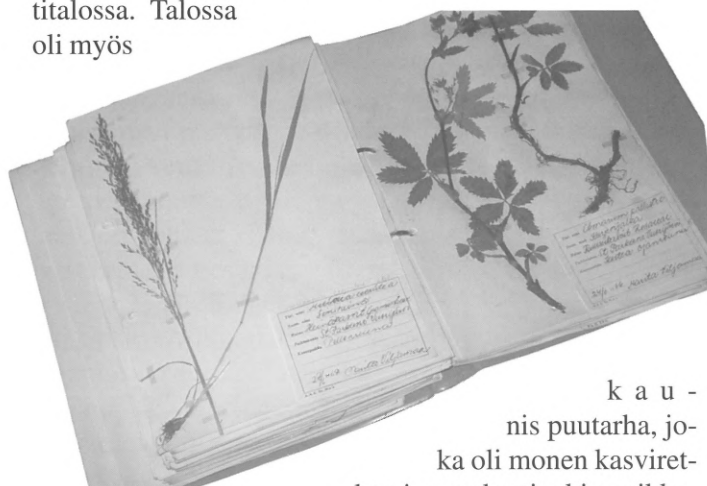
– Mieleeni ovat jääneet erityisesti kouluretket keväiseen Ähtäriin, Sillanpään Myllykolulle ja Kurun Vänrikki Stool –museoon. Myös itsenäisyyskirkot ja hiihtopäivät kuuluivat vuoden kiertoon.

Uskonnollinen elämäkatsomus yhdessä vahvan luonnonsuojeluaatteen kanssa sävytti Toini Vainion opetus-
työtä. Hän seurasi alansa tieteellistä kehitystä ja keskustelua, mm. kirjailijan ja ”90-luvun ajattelijan” Pentti Linkolan kriittiset näkemykset olivat opetuksessamme esillä jo 60-luvulla. Tunnettu Rachel Carsonin kulttiteos Äänetön kevät (tai Hiljainen kevät), joka ilmestyi vuonna 1962, löytyi aineluokan viitekirjojen hyllystä.

Marita Peltoniemi

kukkaistytö vuosilta 1965–1972

Parkanolaiset lukijat kiittävät Toini Vainion omaisia (Ylä-Satakunta 15.5.2007), mm. Sanna Juujärveä (Opettaja 22/2007) sekä toimittaja Lea Luodetlahtea (Ylä-Satakunta 3.5.2007) muistokirjoituksista, jotka ovat valaisseet monin lausein Toini Vainion elämäntyötä.

k a u -
nis puutarha, joka oli monen kasviretken ja rapukestienkin paikkana. Mukana ehti olla myös liikunnan opettaja Margareta Mikkilä.

Toini Vainio tunsu laajasti Suomen kasvistoa, eikä pelkäänyt kirjosten lehdiltä. Hänelle oli tärkeää myös nähdä omin silmin.

– Erityisesti jäi mieleen, että sain tutustuttaa hänet tikan-konttiin, erääseen harvinaiseen orkidea-lajiin, jonka löysin ihmeteltäväksemme Kemistä, Suomela muistelee.

Hyvä Lehtopöllö, Vuoden Vaikuttaja!

Marita Peltoniemi

Lehtopöllö, *Strix aluco*, Sinä uskollinen ja söpö paikakalintu, joka suosit viljelysmaiden reunametsiä, jaloja lehtipuistikkoja, Sinut valitsen Vuoden Vaikuttajaksi Parkanossa 2007, vaikka surullisesti eksyit lempipaikastasi sähkölaitoksen päämuuntajan tuntumaan Viinikan kaupunginosaan.

Olet nyt lintujen Taivaassa, joka on korkeammalla kuin meidän ihmisten Taivas, sillä sinä lensit ylemmäksi kuin me olemme koskaan omin siivin lentäneet. Menehdyit törmätessäsi johdostoon – tahallasi itsemurhapommittajan laila – tai vahingossa. Uskon tahallisuuteen: sinulla oli jokin kuolemantärkeä viesti sekä sähköyhtiölle että sähkönkäyttäjille. Palstatila ei anna tilaa julkaista tässä viestiäsi, ainoastaan kiitän Sinua kaikkien energiankäyttäjien puolesta vaikuttavasta teostasi, joka maksoi henkesi.

Viimeisellä iltapäivälennollasi 1.1. kello 16.53 Sinä laukaisit sähkömuuntajan niin, että Parkanon koko keskusta ja suuri osa haja-asutusaluetta Parkanossa ja Kihniölläkin pimmeni. Muuntajan kiskostossa aiheutit oikosulun, voimakkaan valokaaren, ja pamaus kuului kaikkialle keskustaan. Niin voimakasta ääntä en ole itse koskaan saanut aikaan, minä huutavan ääni korvessa. Pirkanmaan lehdet uutisoivat kilvan tekoasi, jonka ajoitus, uuden vuoden päivä, oli enemmän kuin harkittu.

Sinä sait polvillesi suuren Leppäkosken Sähkö Osakeyhtiön, vaikka yhtiön käytöpäällikkö väittää lehdessä yhtiön ”päässeensä säikähdyksellä”. Sarjafilmi katkaistiin sohvalla istujan silmien edessä, mikroaaltouuni jätti piirakan kylmäk-

si, hiustenkuivaajan suriseva tuulahdus hiljeni, temppelin nakit halkesivat vain puolittain, sähköhammasharja jätti toisen etuhampaan kellanruskeaksi. Ja mikä pahinta: syntymäpäiväkakkuani varten kulhossa raivokkaasti pyörinyt kermavatkain keskeytti vaahtoamisensa puolitiehen niin, että vain kakun alimpaan kerrosväliin saatiin kuohkeata kermää!

Monesti minäkin olen kuvitellut olevani täysin pöllö, mutta näin pöllömäiseen tekoon tuskin yllän milloinkaan.

Ehkä joku toinen on Vuoden Vaikuttaja 2008?

Piirros Tarja Jalonen

Parkanolaisvoimin maailman pisimmän rautatietunnelin läpi vuonna 1950

Pentti Vataja

Parkanolaissyntyiset juristit Olli Blomqvist –Parkanon silloisen apteekkarin Oskar Blomqvistin poika- ja tämän kirjoittaja tutustuivat toisiinsa vasta lakimieheksi valmistumisensa jälkeen vuonna 1950 junassa matkalla Helsingistä Turkuun. Menimme ilmoittautumaan auskultanteiksi Turun hovioikeuteen, jonka arvokkaissa suosissa myös vannoimme tuomarinvalan. Meitä oli samalla asialla salintäysi vakavaimme miehiä. Yhtään naista ei muista joukossa olleen, mutta saattoi heitä pari kolme ollakin. Nykyään juridiikan opiskelijoiden enemmistö on naisia.

Varatuomarin arvon saamiseksi tarvittiin siihen aikaan auskultointi eli kolmenkymmenen käräjäpäivän ”istuminen” kihlakunnanoikeuden vt. puheenjohtajana sekä muutama viikko tuomiokunnan arkistossa työskenteleä. Hovioikeus määräsi kihlakunnantuomarin esityksestä auskultanttien joukosta käräjien kulloisenkin puheenjohtajan ja myönsi lopuksi päätöksellään varatuomarin tittelin, kun käräjäpäivien luku tuli täyteen.

Sotilaat vartiossa

Matka Helsinki-Turku tehtiin Porkkalan vuokra-alueen läpi. Junaan varta vasten tehdyt faneriset (joidenkin muistaman mukaan peräti teräksiset) ikkunaluukut suljettiin ja venäläisveturi miehistöineen vaihdettiin junan eteen Espoossa Kaukalahden asemalla. Siellä myös venäläiset sotilaat kivääreineen nousivat vaunujen eteisiin vartioimaan, ties mitä. Päivänvalo pääsi seuraavan kerran vaunun sisälle Tähtelässä tämän ns. ”Porkkalan tunnelin” länsipäässä. Ikkunaluukut avattiin ja veturi vaihdettiin suomalaiseseen. Sotilaatkin katosivat jonnekin. Palatessa käytiin samat seremoniat läpi Tähtelästä alkaen. Vaunut olivat tavallisia suomalaisia kolmannen luokan matkustajavaunuja.

Tunnelin läpiajo kesti muistamani mukaan puolisen tuntia, ehkä vähän kauemminkin. Tunnelma oli jotenkin ahdistava ja sitä vielä lisäsi venäläisveturin ääntely. Se puhui raskaasti eikä viheltänyt niin kuin suomalaisveturit. Ääntä voi kuvailla lähinnä nautaeläimen voihkaisuksi. En jaksa enää muistaa, oliko vaunun sisävalaistus päällä, mutta hämärä se ainakin oli.

Vielä muutama vuosi sitten näitä ikkunaluukuilla varustettuja vanhoja matkustajavaunuja saattoi nähdä Karjaan

aseman sivuraiteella. Kaipa ne ovat siellä vieläkin museointia odottamassa.

Matka-aika venyi

Välirauhansopimuksen mukaan Neuvostoliitolle luovutettu Porkkalan vuokra-alue katkaisi Helsinki-Turku rantaradan syyskuussa 1944, minkä vuoksi jouduttiin järjestämään korvaavat junayhteydet Hyvinkää-Karjaan taikka Toijalan kautta. Matkat Turkuun pitenevät vastaavasti 271:een tai 275:een kilometriin ja matka-aika vähän yli kolmesta tunnista kuuteen tuntiin.

Sitkeitten neuvottelujen jälkeen päästiin Neuvostoliiton kanssa sopimukseen, joka salli viiden junaparin läpikulun vuorokaudessa. Junista sai kolme olla matkustajajunia, loput tavaraliikennettä. Silloinen kulkulaitosten ja yleisten töiden ministeri Lauri Kaijalainen oli asiassa erityisen aktiivinen. Tavaraliikenne olisi sallittu helpommin, mutta matkustajajunat saivat kulkea vain ovet lukittuina ja ikkunat luukuin suljettuina. Ikkunaluukkujen käyttö oli kuulemma Kaijalaisen idea ja ehdotus, joka ratkaisi asian niin että matkustajaliikennekin lopuksi sallittiin.

Niinpä sitten kesäkuun alusta 1946 alkaen kaikki junat Turkuun kulkivat jo ”Porkkalan tunnelin” läpi. Tätä jatkuikin aina Porkkalan palautukseen (1956) asti. No entä miten pitkä tämä maailman pisimmäksi mainittu rautatietunneli oikein oli? Kaukalahden asemalta Tähtelään kertyy 41 kilometriä. Pendolino-junathan pyyhkäisevät mokoman matkan varttitunnissa – silloin kun sattuvat olemaan kunnossa.

Edullisesti vaihtoveturi miehistöineen

Me matkustajat pääsimme Turkuun ja takaisin tavallisella VR:n matkalipulla ja taksalla. Suomen valtiolle liikenne maksoi 50 US dollaria junalta. Tuntuu halvalta kun otetaan huomioon, että hintaan sisältyi vaihtoveturi miehistöineen ja kaipa ne vartiomiehetkin palkkansa tarvitsivat. Ainakin ruokansa.

Silloin vuonna 1950 Porkkalan tunnelissa en osannut vielä aavistaa, että joskus muutan asumaan Porkkalan alueelle. Niin kuitenkin kävi, että vuonna 1972 perheemme omakotitalo valmistui noin kilometrin päähän Kirkkonummen keskustasta, jossa se edelleen on vakituksena asuinpaikkanamme. Parkanolaisvoimin sekin rakennettiin, ”oman kylän pojat” asialla!

Millainen on musapyhisläisten suojelusenkeli?

Minun enkelini lentää ja suojelee minua. Enkelini kuuntelee Jeesusta ja omia juttujani. Minun suojelusenkeli on mamma. Enkelillä on silmälasit, kihara tukka ja se on ystävällinen.

Enkeli suojelee ja varjelee minua elämässä. Valaisee polkuni pimeässä. On aina lähellä auttamassa. On parhain, kiltein ystäväni, tuo hahmo valkea, pään yllä loistaa säteet auringon.

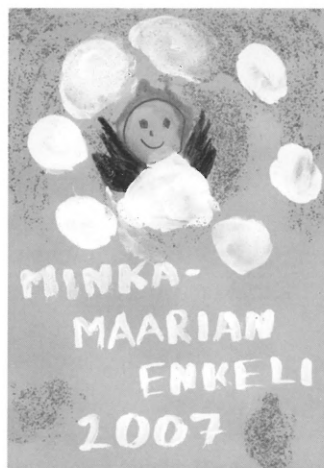
Enkeli suojaa minua elämässä, luo polkuuni valoa pimeässä. Auttaa yli esteiden, rotkojen ja jokien. On ystävä ikuihin, aina rinnallani kulkien.

Suojelusenkeli on kiltti ja huolehtivainen. Suojelusenkeli on keltainen. Pitää huolta, ettei hukkaannu kaipaamaan eikä pimeä pelota.

Suojelusenkeli on vihreän-violettiset hiukset, hän laulaa ja suojelee.

Enkeli suojelee.

Iloinen, ystävällinen, suojelee koko perhettä.

Minun enkelini on kiltti ja auttavainen. Enkelini on myös hauska ja ystävänäni. Hän pukeutuu kauniiseen keltaiseen mekkoon ja valkoisiin sukkiin. Minun enkelini tekee aina itsellensä samanlaisia mekkoja ja usein sukki. Hän suojelee myös minua. Hänellä on kaksi poninhäntää alhaalla ja yksi ylhäällä. Hänellä on kauniit siivet ja sädekehä. Taikasauva on tähti koska enkelini tähtienkeli.

Suojelusenkeli auttaa kaikissa paikoissa, suojelee ja auttaa jaksamaan.

Pieni ja iloinen, mukana koulumatkoilla.

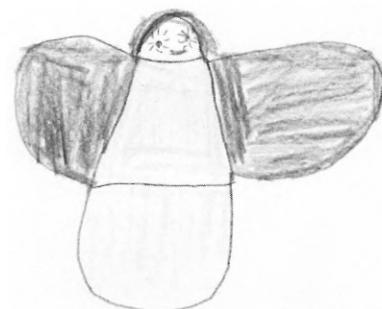

Suojelusenkeli auttaa ja suojelee vaaratilanteissa, on kiltti ja varjelee vaaroilta, suojelusenkeli on mukana myös pimeällä ja valvoo unto. On kaverina kun olen kotona yksin.

Suuri ja iloinen ja on aina kanssani.

Enkeli katselee pilven reunalta. Enkeli auttaa.

Enkelini suojelee lapsia. Enkeli on kaunis ja suloinen

Suojelusenkeli on tyttö, joka asuu pilven reunalla, suojelee ja leikkii lasten kanssa. Lentelee öisin. Suojelusenkelin nimet voi olla Helmi ja Kardemumma.

Se tulee mun luokse kun mä haluan, mä leikin sen kanssa, myös ulkona. Enkeli sanoo, koska me mennään nukkuun. Sillä on tolaset siivet, hienot, erilaiset. Ja myös korut ja mekko. Enkeli tulee mukaan kaverin syntäreille.

Suojelusenkeli on kiltti ja suojelee. Hän on auttavainen ja auttaa mielellään, ei koskaan hylkää. Hän auttaa myös Jeesusta. Laulaa hienoja lauluja ja tykkää minusta.

Se tykkää minusta ja rakastaa minua ja suojelee. Sillä on kauniit vaaleat hiukset ja siivet ja kaunis valkoinen puku.

Suojelusenkelini lentää, Sirkka-mummu ja Seija-mummu on mennyt taivaaseen suoje-lusenkeliksi, suoje-lusenkeli suojelee.

Enkeli on taivaassa pilvien päällä. Enkelit leikkii. Enkeli suojelee minua, enkeli nauraa. Enkelit laulavat minulle iltalaulun.

Enkeli suojelee lapsia. Enkeli on valkopukui-nen, pitkähiuksinen.

Suojelusenkeli hymyilee ja on kiltti. Pitää huolta ja lohduttaa... On mukana ilossa ja surussa.

Suojelusenkeli on valkoinen ja se suojelee.

Kohtelee kauniisti, varjelee kaikkia ihmisiä, minun tekemä enkeli suojaa ihmisiä vaaralta, suojelee heleästi, enkelini on hellä, minun enkelini suojaa Jeesuksen syntymää.

Suojelusenkeli on kiltti ja suojelee. Hän on auttavainen ja auttaa mielellään, ei koskaan hylkää. Hän auttaa myös Jeesusta. Laulaa hienoja lauluja ja tykkää minusta.

Enkelini pitää kukkista, enkelini on kiltti, enkelini antaa kaikkien tulla leikkiin, enkelini tykkää laulamisesta, enkelini tykkää balletin tanssimisesta, enkelini huolehtii minusta, enkelini katselee maailmaa, on paljon hyviä ystäviä ja monta parasta kaveria.

Meidän suojelusenkeli suojelee vaaroilta ja hirviöiltä, se on auttavainen ja kiltti.

Enkeleitä ovat piirtäneet Leevi, Janina, Nella, Miro-Oscar, Ella Y., Anni, Ella, Sini, Emilia, Linda, Senja, Iida, Kari, Annika, Eveliina, Iida-Maria, Jenna, Sami, Nuutti, Veeti, Samuli, Janina, Lauri, Minka-Maaria, Jessica, Mila, Aaro, Roni ja Ruut.

Vuoden Yrittäjä 2006 tekee jättikokoisia putkia

Teksti ja kuva Veli-Matti Heinisuo

Pekka Kirjosesta ja hänen pojistaan Jounista ja Jannesta tuli vuonna 1993 yrittäjiä hyvin pitkälti olosuhteiden pakosta. Yrityksen perustaminen merkitsi jokaiselle työpaikkaa. Vuosien varrella kehittynyt osaaminen on taannut työtä useammallekin ammattilaiselle. Ahkeruus, osaaminen ja idearikkaus toivat Parkanon Muovituotteelle Parkanon Vuoden 2006 Yrittäjän palkinnon. Kohteen saajan päätti Parkanon Yrittäjien hallitus. Tällä hetkellä yrityksen tärkein tuote on erikoisaihioputki, jota valmistuu Fennokadun varrelle kolmisen vuotta siten kohonneissa tuotantotiloissa. Parkanon Muovituote ja PMT-Pipe työllistävät 15 henkilöä ja muutamia alihankkijoita.

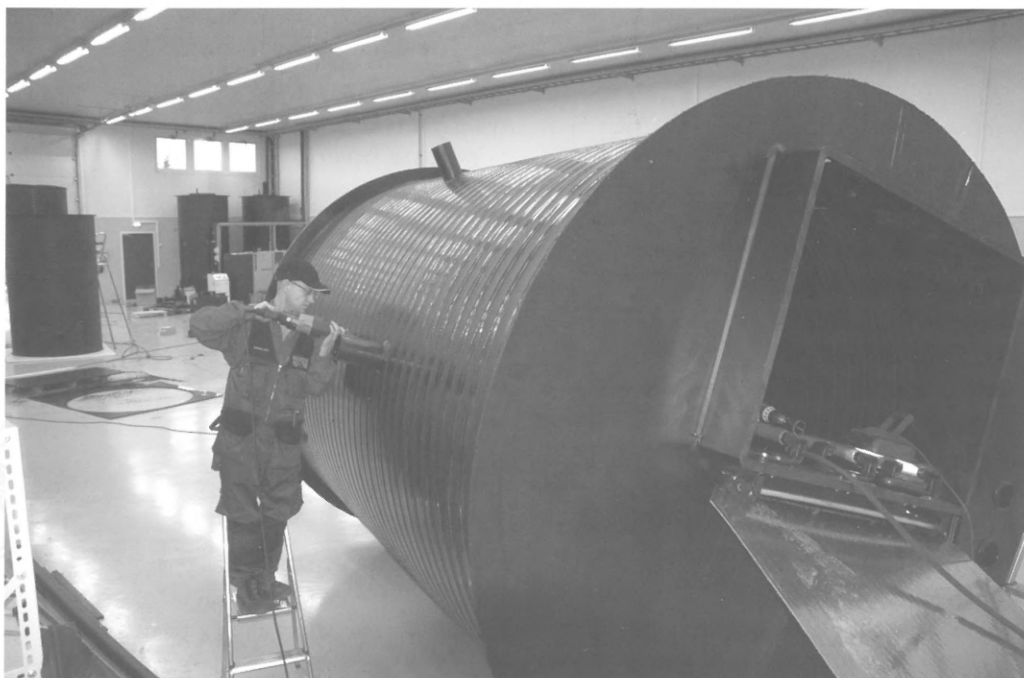
Autotalli pitkään toiminnan ytimenä

Vuonna 1993 veljeksistä Jouni oli juuri valmistunut autonasentajaksi ja Janne kemian prosessiteknikoksi. Pekka Kirjonen teki lomautettuna saunapuita. Jouni lähti turpeenostoon ja Janne ryhtyi etsimään opiskelemansa alan töitä. Suunnitelmat kuitenkin muuttuivat, kun kolmikko päätti ryhtyä rakentamaan konetta, jonka Janne oli lopputyönään suunnitellut. Pekalla oli kokemusta alalta jo 20 vuoden ajalta ja hän oli myös rakentanut samankaltaisen koneen. Koneen valmistuttua pojat menivät armeijaan ja isä puursi autotallissa muuttaman oman tuotteen kanssa. Samalla hän teki alihankintatöitä isoille metalliyrityksille. Aikanaan pojat kotiutuivat armeijasta ja heillekin riitti töitä omassa yrityksessä. Pian kuvaan tulivat mukaan myös asennustyöt. Vuonna 1995 Parkanon Muovituotteelle palkattiin ensimmäinen ulkopuolinen työntekijä. Pari vuotta myöhemmin autotalli kävi lopullisesti liian ahtaaksi, vaikka varastotilaa-kin oli vuokrattu 300 neliometriä muualta. Pienen hakemisen jälkeen sopivat tilat löytyivät Parkanosta.

Pelkästään alihankintaa

Nopeassa tahdissa Parkanon Muovituotteella siirryttiin tekemään pelkästään alihankintatöitä. Tehtaalla valmistui kalanviljelyslaitoksia, putkituksia piirilevytehtaille, säiliöitä lääketehdaisiin ja niin edelleen. Vuonna 2002 maailmanlaajuinen veden liikkeelle saamiseen erikoistunut pumpputehdas Grundfos Pumpput etsi yhteistyökumppania. Isän ja poikien tiukka laskenta, pohdinta ja mallikappale vakuuttivat ja käynnistyi yhteistyö, joka jatkuu edelleen. Vuonna 2004 Parkanon Muovituotteella päädyttiin valmistamaan kierrekäämittyä Kennorol-putkea, joka aiemmin ostettiin ulkopuolelta. Tätä varten Kirjoset perustivat uuden yhtiön, PMT-Pipen. Seurasi lukuisia laskelmia ja selvityksiä, joiden jälkeen niin TE-keskus kuin Finnvera, Parkanon Säästöpankki ja Parkanon kaupunkikin uskoivat projektiin.

– Oli haastavaa viedä projektia eteenpäin, kun asiasta olisi pitänyt tiedottaa ja mainostaa sekä samalla neuvotella kaikkien eri tahojen kanssa. Projekti oli pidettävä salassa, ettei monopoliasemassa ollut raaka-ainetoimittaja olisi lopettanut toimituksia, muistelevat Kirjoset. Vuoden yrittäjän päätuotteet ovat erilaiset pumppaamot sekä halkaisijaltaan 700–3250 millimetrin kokoiset putket, jotka ovat lajissaan Pohjois-Euroopan suurimpia.

Petri Saarinen teki vesiyhteenasennusta jätevesipumppaamoon.

Joulumuistoja

Liisa Soikkeli

Muistan lämpimästi lapsuuteni jouluja. Asuimme Ala-Pispalassa pienessä mökissä. Kotini oli köyhä, sillä lapsuuteni osui sota-aikaan.

Kuusen meille toi monena jouluna Hirvijärven isäntä Ylöjärveltä, sillä isä oli ollut hänen talossaan aputoisissa. Kuusessa oli myös isän tekemät sähkökynttilät jo ennen kuin niitä sai kaupastakaan. Pöydässä oli äidin tyttöaikanaan ostama pukkiliina sekä hyasintti, joka aina haettiin Nopolan puutarhasta.

Isä sanoi joskus: ”Pieniä ne ovat silakat joulukaloiksi.” Kävi kuitenkin niin, että ainakin yhtenä jouluna meillä oli vain perunoita ja Merikarvialta tuotuja silakoita. Riisipuuron sijasta oli kaurapuuroa ja rusinakeiton paikalla oli puolukka-porkkanakiisseliä.

Kinkkua ei ollut eikä muitakaan herkkuja. Lahjat olivat vaatimattomia: eräänä jouluna sain puisen pesuvadin ja piirustuslehtiön sekä värikynät. Joulupukki meillä kävi aina, ja yhtenä jouluna hän oli lomalla ollut sotilas.

Aattoiltana kuuntelimme aina Sillanpään joulupakinan. Se oli sikälikin kiinnostavaa, että Sillanpää oli naimisissa äitini serkun kanssa. Sitten kun isäni oli kuollut, kävelin aina Kalevankankaalle viemään kynttilän hänen haudalleen. Iltaisin valvoin myöhempään kuin muut ja katselin kuusen-

kynttilöitä. Joulurauha laskeutui mieleeni.

Aamulla oli ihana herätä kahvinkorvikkeen tuoksuun ja kuunnella radiosta jumalanpalvelusta. Melko nuorena kylä aloin käydä joulukirkossakin.

Joulun alusviikolla 1942 olin Hatanpään sairaalassa keuhkokuumeessa. Siellä piti ommella vihreällä langalla kuusi harmaalle paperille. Minä pudotin neulan heti ja olin niin arka, etten uskaltanut sanoa sitä ohjaajalle. Vähältä piti, etten saanut ”jouluporsaita”.

Parkanossa jouluni ovat olleet vähän erilaisia. Sapelikadulla on sellainen tapa, että suunnilleen aatonaattona jokin perhe vuorollaan kutsuu muut kahville. Iloinen puheensorina täyttää huoneen, kun miehet, naiset ja lapset puhuvat omia asioitaan. Ajan kuluessa väki on vanhentunut ja harventunut. Sitä hauskenpaa on, jos joku ”iso lapsikin” vielä tulee mukaan.

Parkanossa olen usein herännyt aikaisin joulukirkkoon, kun minua on pyydetty lukemaan Raamatun teksti. Erityisesti muistan erään aamun, kun pakkasta oli yli 30°C. Ajattelin, kuinkahan minä sinne tarken menen. Mutta mieheni Matti oli jo yöllä pannut auton sähköjohdon pistorasiaan, ja niin menimme vanhalla Pösöllä joulukirkkoon, vaikka moottori melkoisesti paukkui.

Joulupukkina meillä oli kerran entinen oppilaani. Hän sanoi: ”Sinulla on terhakat pojat.” Minä kysyin, miten niin. Hän vastasi: ”Rupesivat tappelemaan lahjoista.” Yksi jou-

lu oli poikkeuksellinen. Sepolla oli aattona 42 astetta kuumetta. Lähdin hänen kanssaan Tampereen keskussairaalaan, ja Antti jäi isän kanssa kotiin. Sepon sairaalareissu kesti viikonpäivät, ja joka päivä kävimme häntä katsomassa.

Jo lapsuudenkodissani oli tapana kuunnella joulurauhan julistaminen Suomen Turusta. Täällä Parkanossakin olemme sen kuunnelleet. Olemme kuitenkin menneet myös kuulemaan entisen oppilaani, arvoisan professorin kirjoittamaa joulurauhaa Parkanon torille. Ja niin joulu joutui jo taas Pohjolaan...

Mikään ei ole ikuista

Teksti ja piirros Riina Nieminen

On kaupunki ja sen urbaani kansa. Minä, urbaani kansalainen, näen ympärilläni paljon kaltaisiani. Meitä on lukemattomasti. Meillä kaikilla kuuluu olla kiire. Minullakin on. Jos ei minulla olisi kiire, tuntisin pudonneeni urbaanin yhteiskunnan ulkopuolelle. En halua pudota. Haluan pysyä virrassa.

Lunta ei ole satanut koko talvena, vaikka on jo helmikuu. Kolme viikkoa sitten tulva-aallot nousivat niin korkealle, että omakin merenrantahuvilani huuhtoutui mereen. No jaa, eihän mikään ole ikuista. Katu on kostea. Viime yön rankkasateet ja myrsky ovat tehneet tuhojaan. Pihaani koristanut yksittäinen mänty on kaatunut mustan mersuni päälle. Sääli mersua, mutta mikään ei ole ikuista.

Maailma on muuttunut paljon sitten lapsuuteni. Kaikki on käden ulottuvilla. Voin syödä, juoda ja kuluttaa niin paljon kuin haluan. Kaikki voi toisaalta olla mennyttä minä hetkenä tahansa. Luonto on käynyt arvaamattomaksi. Milloin tahansa hyökyaalto voi viedä minut mennessään. Sääli, mutta eihän elämä ole ikuista.

Vihreään mekkoon pukeutunut tummatukkainen tyttö ojentaa minulle ilmaislehtisen. Etusivulla lukee suurin kirjaimin: "Ilmastonmuutos on räjähtämässä käsiin. Tee jotain!"

-No mitäs minun sitten pitäisi tehdä? kysyn tytöltä ja löysään vähän kravattiani

-Muuttaa elämäntapojasi, lopettaa kuluttaminen! Etkö näe, että näin ei voi jatkua, tyttö sanoo. Hänen silmänsä palavat ja koko pieni ihminen pingottuu innosta.

Tyttö on minusta kerrassaan huvittava. Keskustelu alkaa vaikuttaa kuitenkin hauskalta leikiltä ja lähden mukaan.

-Enkö voisi aloittaa jostain vähän lievemmästä, kysyn tytöltä. - Vanha koira oppii nähkääs hitaasti uusia tempuja.

Tyttö ottaa taskustaan nuupahtaneen päivänkakkaran, nypäisee siitä muutaman terälehden ja huokaisee.

-Haluatko, että näytän mistä unelmoin?

Vastastaan haluavani.

-Istu tähän minun viereeni ja sulje silmäsi, tyttö sanoo.

Suljen silmäni. Äkkiä olemme metsätiellä. Siellä on paljon meikäläisiä. Pikkuhiljaa miesten puvut ja naisten jakkupuvut vaihtuvat harmaisiin sarka-asuihin kuin itsensä. Kuljemme ohii puiden ja pensaiden. Kenelläkään ei ole kiire. Huomaan yllätyksekseni, että firmamme pää-

ekonomisti Lindberg johtaa joukkoa. Hänellä on ruskeanharmaa viitta ja hirvensarvikruunu.

Saavumme suurelle suolle. Pääekonomisti Lindberg ottaa esiin kanteleen ja tapalee muutamia sointuja. Suo alkaa vavista ja notkhdella. Silmäkkeestä nousee vanha partasuinen mies. Se on Väinämöinen. Kantele ja runonlaulu vellovat päässäni ja sekoittuvat suopursujen tuoksuun. En tiedä, missä olen ja miksi.

Tyttö ottaa minua kädestä kiinni. Ystävän käsi on lämmin ja pehmeä, paljon pienempi kuin omani.

-Huomaatko, nyt olemme lopullisesti jättäneet taaksemme oman saastamme ja kulutuksemme. Olemme palanneet takaisin luontoon. Syvimpään metsään, minne ihmisten tuhot eivät ole vielä ulottuneet, tyttö sanoo ja nuuhkaisee ilmaa.

Hymähdän. Asia tuntuu minusta liian kauniilta, juhlalliselta ja runolliselta, etten osaa vastata mitään. Se ei haittaa, sillä meistä on tullut ystäviä. Ystävät ymmärtävät tiettyjä asioita ilman sanojakin.

Ja toden totta. Rakennamme itsellemme pieniä savupirttejä, metsästämme ja kalastamme. Kaikki tuntuu niin vapaalta. Kiire ja stressi ovat poissa. Iltaisin uni tulee helposti. Elämä on köyhää, mutta onnellista. Tiedän tämän kaiken olevan kuitenkin vain unta, josta pian heräisimme. En olisi koskaan uskonut sopeutuvani tällaiseen elämään ja löytäväni sellaista ystävyttä, kuin tämän lyhyen unen aikana. Pelkään sen päättymistä. Pelkään omaa elämäni, johon kohta palaisin.

Avaan silmäni. Katu on päällisin puolin kuivunut, mutta ilmaislehtinen on tipahtanut kädestäni yksittäiseen vesilätäkköön. Tyttö kulkee vierelläni kotipihaan saakka. Katselen kaatunutta mäntyä ja ruhjoutunutta mersua.

-Sääli, se puu on varmaan sata vuotta vanha ja linnut ovat joskus pesineet sen oksilla, huokaan ja jään ihmettelemään sanomaani.

Tyttö hymyilee.

-Miksi sen unen piti loppua? kysyn tytöltä.

-Eihän mikään ole ikuista, tyttö naurahtaa ja katoaa kaupungin sokkeloihin.

Alkaa sataa lunta.

Siankieltä ja säilöttyjä valkosipuleita

Annika Sivula

Kaupassa oli kuuma. Kadulle johtavat paksut punaiset samettiverhot pöllähtelivät ihmisten kulkies-
sa kaupan sisään ja ulos. Kaksi myyjätärtä loikoi-
li riippumatossa kassakoneen äärellä, joka kilahte-
li tiuhaan tahtiin. Mieto vaniljantuoksu leijaili kaupas-
sa aiheuttaen asiakkaille migreeniä. Paikka oli perin-
teinen K-market, joka aukesi joka aamu seitsemältä.

Stetson-hattuinen myyjätär irrotti katseensa kassako-
neen kyljestä, kun hän kuuli ulkoa harvinaislaatuista
ääntelyä. Hän kääntyi ovelle ja näki lyhyen mustaihoi-
sen miehen, jonka käsikynkässä heilasteli nuori kau-
notar. Pariskunnan perässä leijui vahva hajuvesien kir-
jo. Miehellä oli kaulassaan paksu kultaketju ja ranteis-
sa ja sormissa kalliita helyjä. Mies oli pukeutunut har-
maaseen tweed-pukuun ja kalliisiin italialaisiin kenkiin.
Naisella oli yllään tuskin rihman kiertämääkään: ohut,
osittain läpinäkyvä mekko, koruja kuten miehelläänkin
sekä korkeakorkoiset sandaletit. He kävelivät ripein as-

kelin kaupan sisälle ja pysähtyivät lihatiskinkohdalle.
Muut asiakkaat tuijottivat heitä jähmettyneinä: eräälläkin
naisella oli käsi kouristuksenomaisesti korkealla päänsä
yläpuolella – hän kun oli juuri kurkottanut ylös ottamaan
säilöttyjä valkosipuleita. Hetken aikaa oli hiljaista, kuului
vain juuri tulleen pariskunnan keskustelua vieraalla kie-
lellä. Sitten reagoi ensimmäinen mies, joka oli paikalli-
sen kirjaston vahtimestari. Hän ulvahti kuin potkun saanut
koira ja ryntäsi ulos kaupasta kompastuen oviverhoihin.
Sillä välin pariskunta tilasi säikähtänen näköiseltä myyjäl-
tä kanan reisilihasta, jota ei valitettavasti ollut saatavilla.
He kuitenkin päätyivät sian kieleen ja kiiruhtivat kassalle.

Samaan aikaan kaupan sisään astui kaljamahainen paida-
ton mies, jolla oli kalju sekä korvakoru. Hän nosti etusor-
men ja karjaisi yllättävän korkealla äänellä: ”Neekeri!”
Sitten hän hyökkäsi mustan miehen kimppuun. ”Neekeri
osti siankieltä! Sairasta!” Musta mies ja paidaton mies
tappelivat hetken aikaa, kunnes musta mies lopulta muu-
tamalla karateliikkeellä taklasi paidattoman miehen.
Pariskunta lähti mutta nainen kääntyi ovella sanoen:
”Siankieli on chihuahualleni”, selvällä suomen kielellä.

Jouluna ystävän luona

Terttu Kärkölä

Kuu häämöttää tuiskun läpi. Se katselee taivaalta mahdavana ja pyöreänä. Kylmä tuuli vihmoo pistäviä lumihiutaleita vaakatasossa. Kuuset huokailevat, synkkä metsä aukean takana kohisee. Lumipenkoista jää varjot, aivotiertä on helppo kulkea. Lumi narskuu. Tuoksuu kylmältä.

On jouluaatto. Minulla on isän vanha reppu selässä ja kävelen reippaasti. Repussa on muutama limppu ja joulu-lehti. Peltoaukealta tuiskuttaa lunta. Tai ei se oikeastaan tuiskuta - ei ole pelkoa, että tie menisi tukkoon. Tuuli pyyhki irtolunta hangen pinnalta ja saa maiseman sumuiseksi. Hengitän syvään. Tämä ilma sopii minulle, en tiedä mikä siinä minua kiehtoo. Keuhkot tuntuvat puhdistuvan viimeistä sopukkaa myöten.

Poskia nipistelee. Pakkastakin on jonkin verran, tuuli sitä vähän vielä kylmentää. Minulla on lämmin takki ja paksu villatakki alla. Voisi joku kaupunkilaisherra palella, mutta en minä. Heiluttelen välillä käsiäni kuin sauvoisin, vaikkei minulla olekaan sauvoja.

Metsän reunaan saavuttuani näen valoa. Metsäpolun päässä on pieni mökki. Ystäväni tuli sinne jouluksi rauhoittumaan. Polun varrella on puissa pieniä lyhtyjä, kaihon kannella viimeviikkoinen lumilyhty. Kaikissa niissä tuikuttaa kutsuvat kynttilät. Savunhaju tuntuu nenässäni, uunissakin taitaa olla tuli. Pysähdyn hetkeksi, kurkusta kuristaa. Voiko luonto kaikessa yksinkertaisuudessaan olla näin lumoava?

Miksi aina sanotaan, että maisema on kuin postikortista? Että mökki lumivaippaan hautautuneena, valot loistaen ikkunoista on kuin maalaus? Luonto itsessään on kaunis, iltaohimäessä, kuun loisteessa, puut lumihuurteessa – se on kaunista, se on sykehdyttävää, pysähdyttävää.

Kopistelen porstuassa, ravistelen lunta vaatteistani. Ystävä huhuilee minua pirtistä. Hän on juuri tullut pihasaunasta ja sytyttänyt tulen uuniin. Katselen ympärilläni.

En ole käynyt joulun aikaan täällä. Mökki on kodikas, ystävä on laittanut kynttilöitä ikkunoille ja uunin reunalle. Nurkassa on tuuhea joulukuusi, siinä punaisia palloja ja hopeanauhaa. Puusohvalla on lampaantalja.

Pöydälle on katettu puurokulho, vadilla on sianlihaa. Kannellisessa uunivuoassa on perunoita, lanttua, naurista, porkkanoita. Otan repusta limput. - Hyvää joulua, toivotan ystävälle. Hän hymyilee ja tarttuu limppuun, leikkaa siitä viipaleita. Hän nostaa voin pöytään ja leipäkorin. – Käy pöytään, onhan nyt joulu!

Istumme vaiti, syömme jouluateriaa. Ystävä tarjoaa lisää kinkkua ja juuresvuokaa. Tuuli puhkuu ulkona, pihakoivun oksat raapivat ikkunaa. Ruokailun jälkeen nostelemme pöydän tyhjäksi ja istumme uunin eteen. Puhelemme hiljaa, katselemme liekkien kisailua, varjoja matolla. Aika pysähtyy.

Ystävä ottaa kuusen alta pienen paketin ja antaa sen minulle. Otan repustani joululehden ja luen muutamia kertomuksia ääneen. Annan lehden lahjaksi hänelle.

Ystäväni ottaa viulun esiin. Hän soittaa joululauluja, minä laulan. Lisään puita uuniin. Välillä vain kuuntelelen soittoa, johon sekoittuu tulen rätinä ja tuulen ujelus. Ajatukseni ovat pysähtyneet, huolet unohtuneet. Työelämän vaatimukset eivät mökkiin tulleet, ne jäivät jonnekin pois.

Ystävä keittää kahvin, joulukahvin. Se maistuu suklaalta. Maistelemme joulupipareita ja -torttuja. Kuu valaisee hangen. Istun puusohvalla lampaantaljan päällä jalat kippurassa. Katson ikkunasta mietteissäni. Metsänreunassa liikkuu joku. Kaksi jänistä kisailee hangella ja välillä pysähtyy kuuntelemaan tuulta ja yötä.

Käänän katseeni punaiseen kynttilään. Varjot lepattavat seinähirsillä. Vierelläni on suklaakonvehteja. Ystävä soittaa viulua. Olen niin onnellinen, että sydämeen ottaa. On jouluyö. On rauhoittava, tunteikas jouluyö.

Kuva Maarit Lehto

Ajatuksia surustani, oireita yksinäisyydestä

*Yksinäisyys on kirous yhteiskunnan voimasta,
itsekkyyden suurimmassa kirjastossa.
Se kuuluu tuttavani tuskasta,
nuoren kärsimyksestä,
vanhuksen tyhjyydentunteesta.*

*Se näkyy keskellä pimeyden tunteiden
kaupunkia,
ikuisen kuoleman kuumassa hiekassa.
Se syventää vallan raivoksi,
elämämme surun pysyväksi.
Se on synkkä arkku
ja vastausten kahleet.*

Se on läheisten abstrakti kosketus.

Henna Seppälä

Kansantanssijat kesätapahtumissa

Teksti ja kuvat Ritva Ichtertz

Lasten Kalenat Lappeenrannassa 7.-10.6.2007

Aleksi oli ensimmäistä kertaa Lasten Kalenoissa Lappeenrannassa kesäkuussa ja niin oli moni muukin tanssiryhmä Viirkantista. Kapsakat olivat jo rutinoituneita festivaaliosallistujia.

Lappeenrantaan saapui ympäri Suomea noin tuhat kansantanssin, teatterin ja sirkuksen harrastajaa, myös muutamia ryhmiä ulkomailta. Torstaina oli avajaiset sata-matorilla ja vauhdikas avajaisillanvietto urheilutalossa. Perjantaina ohjelmassa oli yhteisharjoituksia ja ”työpajoja”: Viirun irlantilaistanssitupa, Kissanpoikien tartu tanssiin ja ihastu ilmaisuun ja Unkarilaiskissan kansainvälinen tanssitupa, kotona tehtyjen valintojen mukaan. Illalla käytiin Kaupunginteatterissa katsomassa huimaa ja upeita esityksiä ”Kissanviikset”-konsertissa.

Lauantaina yhteisharjoitusten jälkeen osallistuttiin taas uusiin ”työpajoihin”. Vuorossa olivat Rytmikattien kansainvälinen musaverstaas, Kisumirrien pyramidikoulu ja Sylvesterin tasapainoilukoulu. Iltapäivällä ajettiin bussilla rannalle oikeisiin Rantabileisiin. Sää oli lämmin ja vesi ihanaa, rannalla oli musiikkia ja erilaisia aktiviteetteja. Lauantai-ilta hui-pentui diskoon urheilutalolla.

Sunnuntai-aa-mu käytettiin ”Kissojen yö”-konsertin harjoittelemiseen. Esityksiä oli kaksin kappalein täydelle salille. Viirkanttilaiset olivat tarinan hii-riä ja Kapsakat komeita kaloja.

Parkanolaisten linja-autossa oli myös reippaita tyttöjä ohjaajineen Porista. Kun bussilasti purkautui sunnuntai-il-

tana Parkanossa, kuului joukosta kysymys: ”Milloin on seuraavat Kalenat?”

Eskilstuna, Ruotsi 14.-18.6.2007

Kipakat ja kansalaisopiston aikuisten tanhuryhmä, olivat esiintymismatkalla Ruotsissa Ruotsinsuomalaisen keskusliiton juhlassa. Kansantanssiryhmä Kipakat oli vierailleva ryhmä ja he esiintyivät peräti kolme kertaa päivien aikana suurella menestyksellä. Maanantairyhmä otti osaa yhteistanssiesitykseen pääjuhlassa. Säestäjänä Kipakoilla oli Pertti Vesterholm. Yleisö (Ruotsinsuomalaisia suurin osa) oli haltioissaan nähdessään nuorten tanssivan hienosti suomalaisissa kansallispuvuissa. Varsinkin pojat saivat yleisön melkein kyyneliin hienoilla sooloillaan. Eskilstuna on kaunis kaupunki ja uimarannallekin päästiin. Kipakat esiintyivät mm. Parken Zoo-eläin- ja huvipuistossa. Matkasta jäi sekä aikuisille että nuorille erittäin iloiset muistot.

Uusi tanssivuosi ja uudet haasteet

Syksyllä 2007 aloitettiin harjoittelu kesän 2008 tapahtumiin. Viirkantti-ryhmä ja Kapsakat aikovat osallistua pohjoismaiseen Barnlek-tapahtumaan Norjan Porsgrunnissa ja Kipakat suuntaavat esiintymismatkinsa Ranskan Maconiin.

Ensi kesän Pispalan Sottiisin yhteydessä järjestetään taas lasten kansantanssiluokittelu, jonne kaikilla ryhmillä on halu osallistua.

Musiikkiopiston kanssa alkanut hyvä yhteistyö jatkuu ja keväällä on luvassa mm. Kipakoiden "Kesän kynnyksellä"- konsertti yllätysvieraineen.

Syyskauden päättäjaiset ovat perinteisesti Keskustan koulun salissa Lucian päivänä 13.12., jolloin musiikki-luokka 3 B tuo Lucia-kulkueen juhlaan ja kansantanssi-ryhmät esittävät syksyllä opittua.

Viirkantti iltamissa.

Kapsakat iltamissa.

Kipakka konsertti.

Kipakat näytelmässä "markalla markkinoille".

Lämminhenkinen 10-vuotisjuhla

Teksti Maarit Lehto, kuvat Ritva Ichtert

Käenkoskella vietettiin viime kesänä taiteen perusopetuksen 10-vuotisjuhlaa. Kansantanssin opettaja Ritva Ichtert oli tyytyväinen, että juhlasta tuli sellainen kuin hän etukäteen toivoi; tunnelmallinen ja lämminhenkinen ”perhejuhla”.

– Taiteen perusopetus on tietysti muutakin kuin kansantanssia, mutta meillä on esittävä laji, joten yleisöjuhla painottui tanssille. Halusimme tanssin merkein muistaa yhteistyökumppaneitamme, etenkin Parkanon Nuorisoseuraa ja Ylä-Satakunnan musiikkiopistoa sekä ystävyysryhmiä yli kuntarajojen, eli vieraitamme Hollolasta ja Alavudelta, Ritva Ichtert kertoi. Yleisö sai nauttia ikäryhmiensä maan parhaisista kansantanssijoista, kun Kapsakat ja Kipakat Parkanosta, Kallet ja Kaisat Hollolasta ja Pikku-Lipparit Alavudelta pistivät juhlassa jalalla koreasti.

Kansantanssi tuonut kultaa ja kunniaa

Juhlapuhuja, kansalaisopiston rehtori Martti Markkanen totesi, että Parkano on vuosikymmeniä ollut tunnettu kansantanssipitäjä. Tämän maineen luojana on ollut Parkanon Nuorisoseura. Vuonna 1996 solmittiin kansalaisopiston ja nuorisoseuran kesken ”ystävyyss- ja avunantosopimus”, jossa jo hiipumassa oleville ja ohjaajapulaa kärsiville nuorisoseuran ryhmille annettiin ohjaaja-apua kansalaisopistosta. Syksyn 1996 alusta aloittivat Parkanon kansalaisopiston ja Parkanon nuorisoseuran yhteiset kansantanssiryhmät.

– Ohjaajaksi ja kansalaisopiston päätoimiseksi opettajaksi kiinnitettiin Ritva Ichtert. Ritvan vakanssi oli ja on edelleen ensimmäinen ja ainoa päätoiminen kansantanssin opettaja maamme kansalaisopistoissa. Ritvan johdolla kansantanssiryhmät, niin ihan nuoret kuin jo vähän vanhemmat, ovat saavuttaneet muun muassa valtakunnallisissa Kalevan Nuorten Liiton luokituksissa pronssi- ja hopeasijoja. Tämänvuotiset sijoitukset olivat jo sitten kultaisia. Ritva on myös valittu viime vuonna vuoden valtakunnalliseksi kansantanssiohjaajaksi, Markkanen listasi. Juhlassa jaettiin myös Kansalais- ja työväenopistojen liiton myöntämät ansiomerkit pitkäkestoisesta ja

opistotyön hyväksi tehdystä työstä. 10-vuotismerkin saivat Stephen Evans (viihdekuoron ohjaus), Ritva Ichtert (kansantanssin opettaja) ja Lidia Kutrzeba (venäjä, pianonsoitto, kuorot, virike- ja musiikkiterapia). 20-vuotismerkin saivat Ulla Markkanen (liikunta ja tanssi monissa opistoissa) ja Taina Viitala (kuntoliikunta). 30-vuotismerkillä huomioitiin rehtori Martti Markkanen. Hän oli myös edellinen Kansalais- ja työväenopistojen liiton puheenjohtaja.

Kipakat-konsertti.

Kipakkapojat.

Viirkantit.

Viirkantit.

Mikko vauhdissa.

Kipakat konsertissa.

Kipakat tanssii unkarilaisittain.

Napsakat iltamissa.

Kotitekoinen kynttilä joulupakettiin

Teksti ja kuvat Maarit Lehto

Marraskuun räntäkelit katkaisee mainiosti yhden lauantapäivän ajaksi kynttilöiden tekeminen. Pitkin vuotta tuttavapiiri on laittanut talteen kynttilöiden jämäpätkiä, jotka tulevat oivaksi avuksi kynttilöiden valmistamisessa. Ne

voi tietenkin sulattaa ja tehdä uusiksi kynttilöiksi, mutta Kauniston Mairen kanssa me asettelemme jämät kynttilämuotin pohjalle. Päälle tulee kuuma, värjätty parafiini. Kynttilämuottina toimivat maito- ja mehupurkit sekä sipsipurnukat.

1. Parafiini sulatetaan miedolla lämmöllä koko ajan vah-tien. Sekaan laitetaan askartelukaupoista myytävää väri-ainetta.

2. Sopivan mittaiset sydänlangat kastetaan parafiinissa.

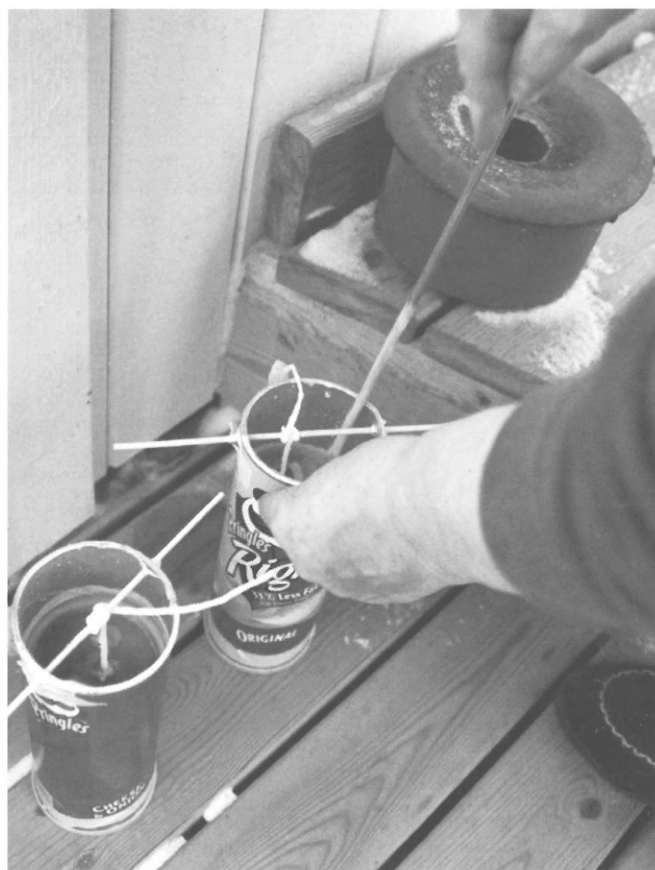
3. Sipsipurkin pohjaan tehdään reikä. Purkki voidellaan öljyllä. Sydänlanka vedetään purkin läpi. Pohjalle laitetaan varmuuden vuoksi sinitarraa ja purkin kansi pohjaksi.

4. Jämäpaloja laitetaan purkkiin haluttu määrä. Päälle kaadetaan kuumaa, värjättyä parafinia.

5. Sydänlanka on kiedottu tiukasti suoraksi grillitikkujen ympärille. Täytetty purkki viedään ulos jäähtymään.

6. Jähmettynyttä kynttiläseosta painellaan läheltä sydänlankaa. Kolot täytetään parafiinilla. Ja taas jähmettymään. Kynttilät painellaan koloille kahdesti.

7. Kynttilät ovat valmiita seuraavana päivänä.

Naisvoimistelua omassa seurassa vuodesta 1937

Maarit Lehto

Parkanossa vietettiin 4. marraskuuta juhlaa, joka koski satoja ja satoja paikkakuntalaisia; Parkanon Naisvoimistelijat juhli 70-vuotistaivaltaan urheilutalolla. Jälleen oli aika monien näyttävien numeroiden, joita on seuran jäseniltä totuttu näkemään vuosikymmenten mittaan. Parkano sai varsinaisen naisten rekisteröidyn voimisteluseuran, kun Martta Salonen ehdotus aiheesta sai lämpimän kannatuksen vuonna 1937. Perustava kokous pidettiin seurojentalo Päivölässä 4. lokakuuta 1937. Paikalle oli saapunut 17 naista, jotka kirjoittivat nimensä perustamiskirjaan: Martta Salo, Sanni Korpela, Helmi Pentti, Martta Pentti, Airi Riutta, Tellervo Riutta, Eeva Häkkinen, Terttu Tammela, Meeri Kahri, Aliisa Rahikka, Esteri Ryttilä, Liisa Vartio, Pirkko Sipilä, Kaisa Kivioja, Sohvi Riutta, Ilma Salo ja Elvi Koivisto (Virtanen).

Satujumpasta harrastus käyntiin

Parkanon Naisvoimistelijoiden nuorimmat jumpparit ovat 3–4-vuotiaita tyttöjä ja poikia, joiden liikkumista satujumpassa siivittää mielikuvitus. Iäkkäimmät, yli 65-vuotiaat pitävät kuntoaan yllä kypsien leidiä kuntosatujumpassa. Näiden ikäryhmien väliin mah-

Seuran lipun naulaustilaisuus 16.5.1958. Kuvassa oikealta vasemmalle henkilöt Eira Rajala, Eira Riutta, Sisko Käenmäki, Marita Halonen, Aino Pajunen, Tuula Manninen, Sanni Korpela, Kaisa Rajamäki ja Edit Ratinen.

tuu monipuolista tarjontaa lapsille, nuorille ja aikuisille. Seuran puheenjohtaja Tuuli Suuriniemi toteaa tyytyväisenä, että seuran toiminnassa ei ole ollut yhtään katkosta sen 70-vuotisen historian aikana. Seuran riveissä on liikuttu aktiivisesti, kun siihen on alkujaan ryhdytty. Toiminnan alkua vuonna 1937 voimistelua oli maanantai-iltaisina kahdelle ryhmälle. Ensimmäiset liikkuvat tunnin ajan aloittelevat ja heidän jälkeensä ”ennen voimistelleet”. Miehet olivat toiminnassa mukana alusta alkaen taustavoimina ja he toimivat järjestysmiehinä. Sitten miehillä on jo pitkään ollut seurassa oma kuntopiirinsä ja peli-iltansa. Seura käyttää jäsenmaksuista saamansa tuoton ohjaajien kouluttamiseen, sillä muuta palkkiota ohjaajat eivät saa tuntien suunnittelemisesta ja vetämisestä. Ohjaajia on 25, joista osalla on 1–2 ohjauskertaa, ja muuten he ovat reservissä.

Sotien jälkeen ohjelmallisia iltamia

Naisvoimistelua ohjasi Sisko Käenmäki, tuolloin työtönnöllään Petäjästä. Sotien jälkeen harrastustoiminta oli virinnyt monella saralla, myös naisvoimistelussa. Naisvoimistelijoiden oli sotien jälkeen paljon esiintymisiä erilaisissa tilaisuuksissa aina kauppojen riennoista vaalitilaisuuksiin. Usein voimistelijat nähtiin esiintymässä Päivölän ohjelmallisissa iltamissa. Naisvoimistelijat tekivät itse esiintymisasunsa mielikuvitusta käyttäen, sillä materiaaleja ei kovin paljon ollut tarjolla. Heidät nähtiin muun muassa Sisko Käenmäen laatimassa koreografiassa Työ ja leikki, jossa ohjelman aluksi voimistelijat tulivat lavalle isojen vanteiden kanssa kuin raskasta taakkaa vetäen. Hyvää kropanhallintaa vaadittiin puunukke-esityksessä, jossa piti olla myös liikkumatta. Säestäjää, kuten Veikko Kavasta, käytiin kysymässä ”hattu kourassa”, hiukan arkaillen. Usein voimistelijat saivatkin säestäjäkseen viulistin tai haitarisoittajan. Myös gramofoni oli käytössä. Seurasta osallistuttiin myös suurkisoihin, kuten vuoden 1947 tapahtumaan Helsingin pallokentällä. Parkanosta matkattiin suurkisoihin noin 16 osallistujan voimin. Kaikkiaan kentällä nähtiin 11 000 voimistelijaa yhtä aikaa. Oman lipun seura sai viettäessään 20-vuotisjuhlaan. Lipun lahjoitti seuran perustajajäsen Sanni Korpela. Lipun suunnitteli taiteilija Olof Eriksson ja sen ompeli rouva Elin Kouhi. Kunnanhallituksen luvalla lippuun liitettiin Parkanon vaakuna.

Seuran puheenjohtajat

Seuran puheenjohtajina ovat toimineet Martta Salo 1937, Elvi Koivisto 1938–45, Aino Heikkilä (Petäjästä) 1946, Aira Javanainen 1947–49, Sisko Käenmäki (Petäjästä)

1950–51, 1963–66, Tuula Manninen 1952–54, 1958–60, 1967–68, Kaisu Rajamäki 1955–56, Kaisu Marttila 1957, Pirkko Vataja 1961–62, Sirkka Tuominen 1969–1992, Heidi Viitamäki 1992, Maarit Huttula 1997–2000, Eija Raiskio 2000–2004 ja Tuuli Suuriniemi 2004–edelleen.

Kypsät ladyt keppijumpassa 2007.

Anni-Lotta Poussa ja Anni Leimu liikuttavat 9-13-vuotiaita lapsia.

Miesten salibandyssä liikutaan vaudilla.

PNV:n näytös 2005. Vaudissa Tiina Haapaniemi, Tuuli Suuriniemi ja Eija Raiskio.

Uskollisuuden killan Muumimammat vuonna 2001.

Kunnolla hiki pintaan!

Suomenhevonen 100 vuotta

Suomenhevosen 100-vuotisjuhlan kunniaksi ohessa Eero Koiviston kirjoitus parkanolaisista hevosista. Eero Koiviston kirjoitus julkaistiin Parkanon Joulussa vuonna 1974.

Ohessa osa kirjoituksesta.

Viinikan valakonen ja muita hevosia

Hevonen oli vielä joitain vuosikymmeniä sitten maaseutukylissä ja taloissa erittäin arvostettu omaisuuserä. Ei vain määrällisesti vaan myös laadullisesti. Kyläkunnittain ja jopa oman kyläkunnan ulkopuolelle seurattiin hevoskantaa ja yksilöitä ja niistä puhuttiin. Hyvää hevosta arvostettiin, hyvän hevosen omistajaa kunnioitettiin. Huono tai kurallinen hevonen joutui pilkan, ivan ja kelläyksen kohteeksi, siinä sivussa ehkä hevosen isäntäkin. Kun kiinnostus hevoseen oli näin suurta, syntyi kyliin ja kyläkunnille laulun sepittäjiä hevosista. Näitä tapaa ja kuulee vieläkin monilta paikkakunnilta. Sävel näillä hevoslauluilla tai miksipä niitä nimitettäisiin, on hyvin paljon samankaltainen. Mikähän ja mistähän mahtaa olla alkuperäinen? Työnjohtaja Eero Mansukoskelta olen tallettanut ohessa olevan laulun lähinnä Parkanonkylän hevosista. Mansukoski tähdentää, että laulua on laulettava kertosaakeella; pomffeli, pomffeli hoi! Näin on ollut alkuperäinen. Tässä muistelu:

li, pomffeli hoi! Näin on ollut alkuperäinen. Tässä muistelu:

Kukkolasta kuoli se kruununori Kurre sun pomffeli, pomffeli kruununori Kurre eikä sitä paljon ne sukulaiset sureet sun pomffeli, pomffeli hoi. Urhossa on tamma Liia sun pomffeli, pomffeli tamma Liia ja Fransi on itse kun Nappi-Kiia sun pomffeli, pomffeli hoi.

Viinikan valakonen vetää ja kiskoo sun pomffeli, pomffeli vetää ja kiskoo Tupalan Voikko se kustansa viskoo sun pomffeli, pomffeli hoi. Pentille tuotiin se kruununori Kosti sun pomffeli, pomffeli kruununori Kosti kun Tupala sen kuuli hän ontuvan osti sun pomffeli, pomffeli hoi. Paroonilla on takkukarvatamma sun pomffeli, pomffeli takkukarvatamma kun pröökynät ajaa niin se juoksee ja karkaa sun pomffeli, pomffeli hoi. Karhulassa on lottakorvasuoti sun pomffeli, pomffeli lottakorvasuoti jolla se emäntä Karhulaan tuotiin sun pomffeli, pomffeli hoi. Mansupojat ne pitää ja päästää sun pomffeli, pomffeli pitää ja päästää Kettu-Salu se kiusaa ja räikkää sun pomffeli, pomffeli hoi.

Lisäys: Perälän Jaakoll'

oli pläkipääharmaa, sun pomffeli, pomffeli, pläkipääharmaa, jolla se sai ne diakonisat karkaan, sun pomffeli, pomffeli hoi.

Kuva Maarit Lehto

Suomenhevosta juhliittiin Käenkoskella

Kuvat ja teksti Minna Lautamäki

Parkanon Ratsastajat ja Ylä-Satakunnan Hevosystävät järjestivät Käenkoskikeskuksessa suomenhevostapahtuman, jossa esiteltiin monipuolisen rodun osaamista. Taitoja esittivät ratsut, ravurit ja työhevonen. Parkanon tapahtuma oli osa valtakunnallista suomenhevosviestiä, joka kuljetti julistusta ympäri Suomea. Viestin toi Käenkoskelle Patrikin Lento ratsailla Virpi Salomäki. Parkanosta viesti lähti kohti Orimattilaa Kuvan Sähkeen viemänä ohjastajaan Satu Moisio. Kansallisroduksi julistetun suomenhevosen kantakirjan perustamisesta tuli tänä vuonna kulu-neeksi 100 vuotta. Julistuksen lukenut kaupunginjohtaja Jarkko Malmberg muistutti, että suomenhevonen on täyt-tänyt kaikki sille asetetut tavoitteet ja jopa ylittänyt ne. – Se on yksi maailman monipuolisimmista hevosroduis-ta. Olkaamme siitä ylpeitä.

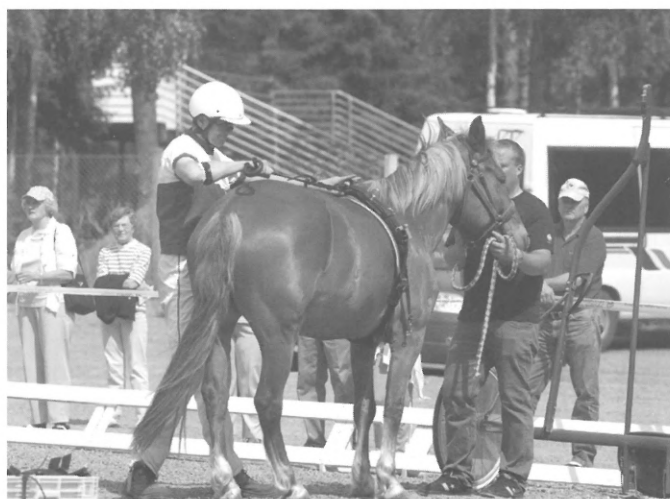
Tykkivaljakko säväytti yleisöä

Ratsastusseuran varta vasten tilaisuuteen valmistelemas-sa katrillissa hevoset nelistivät ja laukkasivat kuuden rat-sukon voimin huolella harjoitellut kuviot tahdikkaan mu-siikin säestämänä. Esityksen olivat suunnitelleet ja oh-janneet Jaana Palonen ja Virpi Salomäki. Rodun käyt-tömuotoja esittelivät kouluratsastaja Laura Leppäkorpi Willin Orvokilla, ravuri April ohjissa Janne Levula ja työ-hevossuunnan edustajana Hippulan Hilma isäntänsä Kai

Kuvan Sähke.

Koivulan kanssa. Esteratsastuksesta antoivat näytteen Aino Lehtimäki Peijoonilla ja Anni-Lotta Poussa Hilikin Hipsulla. Tapahtuma huipentui Niinisalon varuskunnan perinnetykkivaljakon esitykseen tykinlaukauksineen.

Janne Levula ohjastaa April-ravuriaan.

Parkanon Ratsastusseuran kuusi ratsukkoa katrilli-esi-tyksessä.

Pidot Vatajassa ja pankinjohtajan pussukka

Leena Perälä

Parkano on kautta aikain kuulunut Satakuntaan, kunnes vuonna 1991 meistä tuli pirkanmaalaisia. Monet satakuntalaiset tavat ja tottumukset on vieläkin haluttu pitää elämässä mukana. Eräs näistä on satakuntalainen ruokaperinne. Vielä tänäkin päivänä puhutaan satakuntalaisesta pitopöydästä, joka monin tavoin eroaa naapuriseurojen ruokakulttuurista.

Satakuntalainen pitopöytä on omaleimainen ja runsas. Pöydän pitää notkia herkuista. Omaleimaisuus tulee esille nimenomaanruokien tarjoilujärjestyksessä.

Kiertäväksi kotitalousopettajaksi

Opettaja Anna-Liisa Kärki tuli nuorena vastavalmistu-

Anna-Liisa Kärki muisteli haasteellista työtehtävää nuoruusvuosiltaan. Kuva Hanna Lehtonen.

neena opettajana Parkanoon Helsingistä, koska hänen miehensä Tauno oli nuorena upseerina saanut siirron Tampereen Läntisen Sotilaspiirin esikuntaan, joka sijaitsi Parkanossa. Koululaitoksessamme oli tuolloin, vuonna 1946 kiertävä kotitalousopettaja, joka piti keittokursseja jatkokoululaisille eri kouluilla kaksi viikkoa kerrallaan. Anna-Liisa sai paikan, koska ”sinulla on täysi kymppi kotitaloudessa”. Sanoja oli Helsingin V:n yhteiskoulun pidetty ja kunnioitettu rehtori Viljo Alanen, kotoisin Parkanosta, ja joka tunsikin hyvin kaikki oppilaansa.

Suureksi yllätyksekseen nuori opettaja saikin heti marraskuulla tehtäväkseen valmistaa parkanolaisen isännän ja kunnallismiehen Atte Vatajan 60-vuotisjuhlat satakuntalaisine pitopäivällisineen. Helppo kuvitella helsinkiläistytön alkuhämmennys! Ruokatarpeet ja – välineet tuotiin juhlatuloon kirkolta hevosien reessä, jossa opettaja istui mukana koko parikymmenkilometrisen matkan. Jännittävää, viehättävää!

Ruokia valmisteltiin yhdessä luotettujen naapurierimäntien kanssa, jotka olivat etukäteen huolehtineet leipomisista. Nuori opettaja ei tästä muista muuta, kuin suuren saunapadan ja suuren kauhasta! Sensijaan maalaistalon suurensuuri juhlasuinen tupa on jäänyt lähtemättömästi kaupunkilaistytön mieleen. Keskelle tupaa oli valkoisella liinalla katettu pitkä pöytä, johon tarjoilijat toivat ruuat vuorollaan. Vieraat noutivat tästä ruuan arvojärjestyksessä ja ruokailivat tupaan asetettujen pikkupöytien äärellä tai sylissä.

Erikoisia vieraita

Vieraita oli valtavasti, joista mieleenpainuvien oli pankinjohtaja Toini Alanen, joka oli paikkakunnalla pidetty seuraiminen. Pankinjohtaja tarvitsi ”seuraneidin”, joka piti sylissään pankinjohtajan yksisankaista käsilaukua eli pussia. Pussi oli suunnattoman tärkeä. Siellä olivat pankin avaimet! Sitä ei saanut missään vaiheessa laskea lattialle, vaan sen piti aina olla nimenomaan luotetun henkilön sylissä silloin, kun arvoisa omistaja ei sitä voinut esimerkiksi itse syödessään pitää sylissään. Tähän luottotehtävään oli rehtoriveli löytänyt Anna-Liisan. Niinpä ”seuraneiti” ja pankinjohtaja söivät vuorotellen ja pussukka vaihtoi sylistä toiseen.

”Menu”

Itse juhlien ruokailusta Anna-Liisalla on talousihmisten tapaan tarkat muistot. ...

Aluksi tuotiin pöytään runsaasti erilaisia leikkeleitä; alattoopia, sianpääsyltystä, rullasyltystä, lihapullia, suutarinlohta, sallattia punaiseksi värjättyine kermavaahto-etikkakastikkeineen...

Seuraavaksi pöytään kannettiin höyryävät klimppisopakulhot. Kun soppa oli syöty, tuotiin pöytään herkullinen, hartaasti ja huolella punertavaksi keitetty ohrankryynipuuro ja rusinasoppa. Jälkiruuaksi, arveli Anna-Liisa.

Kun pöytään tämän jälkeen vielä kannettiin paisti sooseineen ja loorat, ei Anna-Liisa voinut olla kuiskaamatta vierustoverilleen, että arveli aterian jo loppuneen tähän ja vieraiden saaneen kylläkseen. -”Eikö Viljo ole puhunut, mikä on satakuntalainen pitopöytä?” kysyi pussukanpitäjä.

Paistin ja laatikoiden jälkeen tulikin varsinainen satakuntalainen jälkiruokaherkku, luumukräämi, joka vieläkin juhlistaa Satakunnassa pitopöytiä. Ruokajuomina olivat kotikalja, maito ja marjamehu.

Tässä vaiheessa juhlia on ymmärrettävää, että vieraat halusivat hieman hengähtää ja seurustella sekä kuunnella päiväsankarille osoitettuja onnitteluita. Osa vierais-

Toini Alanen, kuva Martta Sevion kirjasta Isomummu muistelee.

ta alkoi kylläkin liikuskella eteisen suuntaan hieman janoaan valitellen...

Kahvi, pullakranssi ja kakut päättivät yhteisen juhla-aterian. Juhlat ruokailuineen kestivät useita tunteja ja kotiin lähdettiin hevoskyydeillä.

Hyvää Joulua toivottaa

SUPERMARKET

PEKKA

PARKANO Puh. (03) 441 100
Avoinna ma-pe 7-21, la 7-18

PENTIN
PIRSSI & BUSSIT
0400 267 730

PARKANON PELLETT OY

Puupelletit Parkanosta

Sahatie 29
Puh. 0500 533 559
Anssi Rintala

Surusidonnasta ilon aiheisiin

Ikikukka

KUKKAKAUPPA JA
HAUTAUSPALVELU

Hanna ja Timo Ojalainen

Parkanontie 70
p. (03) 448 2037

Hanna 050-401 9778 Timo 044-261 4006

Palvelemme ma-to 9-17, pe 9-18, la 9-14, su sop. mukaan

*Raukaisaa Joulua
ja Onnea Vuodelle 2008!*

Parturi
Kampaamo

YLINEN

Maanantaina suljettu
Parkanontie 41
Puh. 448 2228

KALUSTEMYynti
PEKKA ALI-TOLPPA

39500 IKAALINEN
Kamraatintie 5
puh. (03) 458 7459
fax (03) 458 8909

39700 PARKANO
Teollisuustie 2
puh./fax (03) 448 1331

Suomen suurin II-valinnan RHS/OSP -putkivarasto

TM RAUTA OY

Hyväksytty
ympäristö
järjestelmä

"Kysy tarjous
ja vertaa
hintoja"

MEILTÄ MYÖS

- levyt
- kulmat
- harjateräkset
- RST/HST
- latat
- palkit
- muut käyttöteräkset
- FILMIVANERIT

- Ostamme teräsromua ja muita metalleja
- Vaihtolavapalvelu

Kiveläntie 17, PARKANO, puh. (03) 448 2206
tmrauta@sci.fi

*Kiitämme asiakkaitamme
kuluneesta vuodesta ja toivotamme*

*Hyvää Joulua ja
Onnellista Uutta Vuotta*

OLAVI KAIJA OY

Puh. 447 100

PARKANON LASIKUITU

Taimen-veneet, kanootit ja
lujitemuovityöt, raaka-aineet

Pahkalan teollisuusalue, puh. 448 3058

Yhdellä puhelinsoitolla

Kynät, paperit, värikasetit, mustepatruunat, laskimet, faksit, kopio- ja kassakoneet

(03) 448 1748

Toimitus rahtivapaasti perille akselilla
Parkano - Kankaanpää - Jämijärvi - Ikaalinen
sekä muualle sopimuksen mukaan

Toimistotukku

Keskuskatu 7, Parkano p. (03) 448 1748 f. (03) 448 2002
toimistotukku@toimistotukku.com www.toimistotukku.com

RAUTAVARASTO LEMPINEN OY

(03) 448 0430
0400 558 943

PARKANO STEEL OY

*Hyvää Joulua ja
Onnea vuodelle 2008*

Puusepäntiike

PAJUNEN KY

Teollisuustie 13
39700 Parkano, puh. (03) 448 2254

Vuosisikymmenten kokemuksella

**Kun mieltäsi askarruttaa
piha ja puutarha,
hoidossa ja rakentamisessa
sinua auttaa**

Kärkölä Puutarha ja Viherpalvelu

Vaasantie 1437, 39700 Parkano
(03) 4424 125 www.viherpalvelu.com

*Joulun tunnelmiin
lahjaksi ja itselle*

marimekko®

SANELMAN VAATEAITTA

Parkano puh. 448 2747

YHDESSÄ TULEVAISUUTEEN

IPP
FINNET

Vanha Tampereentie 15-17, Ikaalinen
Satakunnankatu 7, Parkano
p. (03) 450 51 www.ipp.fi

*Toivottaa
Rauhaisaa Joulunaikaa*

www.fennosteel.com

Kuljetusliike

Alamettälä Oy

39700 PARKANO
Puh. (03) 448 0811

*Hyvää Joulua ja
Onnea Vuodelle 2008!*

AUTO-LAHTINEN OY

Ahertajank. 2, 39700 PARKANO, puh. (03) 448 2507

- AUTOTARVIKKEET JA VARAOSAT
- KORJAAMO

DESEC OY

desec@desec.com

www.desec.com

Hanakat[®]
LVI-ASIAANTUNTIJALIIKE

*Hanakkaa
Joulua*

Hanakat[®]
AMMATTILAISET ASIALLA

**LVI-TALO
KANNOSTO KY**

Teollisuustie 18, 39700 PARKANO, puh (03) 448 2400, 448 5123

Tee se meillä...

...nuku hyvin

Pesti
HOTELLI

☎ (03) 440 40

PARLAVA OY

39750 KUIVASJÄRVI

puh. (03) 4426 311

fax (03) 4426 305

nanso

Tehtaanmyymälä

Kolmoskeskus
Humalankatu 3
39700 Parkano
puh. (03) 448 2627

ma-to 9-18
pe 9-19
la 9-15
www.nanso.com

**HAMSTERISTA
HALVALLA**

**EURO
HAMSTERI Oy**

Pahkalantie 1, 39700 PARKANO
puh. (03) 448 1142

AVOINNA: ma-pe 9-19, la 9-16

Sunnuntaisin 4.-25.11. klo 12-16
2.-23.12. klo 12-18

Parkanontie 62
email: erapaiva@erapaiva.com
Puh. (03) 448 2827

LAHJAPAIKKA

**PARKANON
RATSUTARVIKE**

Puh. (03) 448 4630
Avoinna: ma-pe 9-18, la 9-14

RAVINTOLA PAROONI

Ruokaravintola joka makuun,
viikonloppuisin myös viihdykettä
Avoinna ma-to 9-23, pe 9-03,
la 9-03, su 12-23

KAHVILA PAROONI

Tunnelmallinen
kahvila
Parkanon
keskustassa

Avoinna ma-pe 10-16

Parkanontie 68
39700 Parkano
p. (03) 448 2339

NIGHT BAR PAROONI

Yövirkkujen bilepaikka
viikonloppujen viettoon
Avoinna pe-la 22-03

Heikki Saarela
Puh. (03) 448 2831
0500 636 190

- kaivua
- tasausta
- pihatöitä
- maanrakennustyöt
- sora-ainetoimitukset
- pihan perustamiset
- ruokamultatoimitukset
- 7 ja 21-tonniset telakaivinkoneet

- urakointi

**Maanrakennus ja Kuljetus
E & A Viitasalo Oy**

0400 631 248

Roihanraitti 2
(03) 448 2142

*Hyvää Joulua ja
Onnea Vuodelle 2008!*

- laakerit - rullaketjut - kiilahihnat - stefat
- öljyt - nivelakselit - hydrauliletkut - liittimet -

SORVAAMO E. AALTO

Parkanontie 90, Parkano
puh (03) 448 1580, 0400 620 765

KULMALA

KESKUSKATU 8
39700 PARKANO
PUH. 03-448 4700

AVOINNA:
MA-PE 9.30-17.30, LA 9-14

MATKANJÄRJESTÄJÄ TILAUSLIIKENNE

Marttila Tours Ky

0400 234 320

fax (03) 442 6288

Marttilan Taksipalvelu

Tarja Marttila

☎ 0500 231 610

✉ Vaasantie 1939, 39750 Kuivasjärvi

Puusepänverstas T:mi Woodypuu

Jari Lähteenmäki

- Lasten huonekalut
- Keittiöt, komerot, kylpyhuoneet ym.
- Kalusteiden asennus- ja kokoamispalvelu

Puh. 041 503 5770

Teikankaantie 132, 39530 Kilvakkala

- sinun kotisivusi -

Ylä-Satakunta

Puhelin: (03) 44 381 Fax: (03) 443 844
ilmoitukset@ylasatakuntalehti.fi

Monipuolista viestintää
painotuotteista internetsivuihin.

Parkanon Kirjapaino

Puh. (03) 443 829, 050 539 3829
Terhi Koskinen

Meiltä saat Bonusta!

24h

S MARKET Sale

7-21 • 7-18

7-21 • 7-18 • 12-21

Aureskosken höyläämö Parkanon jalostetehdas

Parkanon Apteekki ja Terveyskauppa Parkanon terveydeksi

Parkanontie 60, puh. (03) 448 2022, fax (03) 448 0128

Palvelemme:

Maanantaisin, tiistaisin,
torstaisin ja perjantaisin
Keskiviikkoisin

Lauantaisin
sunnuntaisin sulj.

Kaksoispyhien sattuessa toisena päivänä klo 11-14

klo 9.00-17.00
klo 9.00-18.00
klo 9.00-13.00

OPTIKKO SYRJÄNEN

Silmätautien erikoislääkäri J. Rekola

Parkano puh. (03) 448 1411

Ikaalinen puh. (03) 458 6520

Kankaanpää puh. (02) 578 8228

MÄNTYPIRTTI

AVOINNA
ma-pe 6-18, la 9-16,
su suljettu

Puh. (03) 448 3034

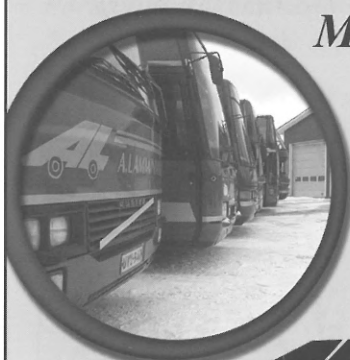

HAMMASLÄÄKÄRI RIITTA KOIVUNEN

Satakunnankatu 2 A

Puh. (03) 448 2616

Matkalla mukana

Ahertajankatu 3
39700 Parkano
Puh. (03) 440 190

Päivystyspuh. 0500 621 241/
050 502 0520

www.lamminmaki.fi
Email: info@lamminmaki.fi

AL A. LAMMINMÄKI OY

EUROMASTER®

RENGASPAROONI

Teollisuustie 20, 39700 PARKANO
puh. 448 2149

LÄNSI-PIRKANMAAN
KOULUTUSKUNTA YHTYMÄ
Yleissivistävä koulutus

Parkanon aikuisopisto

Parkanon kansalaisopisto

Pirkanmaan aikuislukio

Ylä-Satakunnan musiikkiopisto

www.lpkky.fi

HYUNDAI

SUZUKI

- ☐ MYYNTI
- ☐ VARAOSAT
- ☐ HUOLTO

**AUTOMYYNTI
R. LAIHONEN KY**

Teollisuustie 29
39700 Parkano puh. (03) 448 1377

Kolmoskeskuksessa

HESESTOPPI

**URJALAN
MAKEISTUKKU**

www.urjalanmakeistukku.fi

Avoimna:
su-to 9-23,
pe-la 9-24

**Kaikkea Jouluun!
PARKANON EXPERTiltä**

Kodinkoneita

Ompelualan koneita

Tietokoneita

Pelikoneita

Vapaa-ajan koneita

**EXPERT PARKANO
OMPELU ja KODINKONE**

Parkano, puh. (03) 448 3555

Kauneus- ja jalkahoitola

RIITTA KESKINEN
dipl. kosmetologi

Parkanontie 45, Parkano
ti-pe 9-17, la 10-13
(tai sopimuksen mukaan)

Puh. 050 366 9725

être belle **GOLDEN SKIN**

Uusi ylellinen Golden Skin Anti-Age -hoito aikuiselle iholle.
Timanttikrohoitonta.

*Jouluiloa
ja siunausta
vuodelle 2008*

*Parkanon
seurakunta*

PARKANO

**Parkanon pankit
toivottavat Parkanon Joulun
lukijoille
Joulurauhaa ja Menestystä
Vuodelle 2008**

 Parkanon Säästöpankki

 **PARKANON
OSUUSPANKKI**

Nordea

*Hyvää Joulua ja Onnellista
Uutta Vuotta 2008
toivottavat myös seuraavat lehtemme tukijat*

Orecords-viihde Käenkoski

Ari Tuomisto, Alakatu 19, puh. 0400 848 684

Parkanon Kone ja Metalli Oy

Takojankatu 6, puh. (03) 440 080

Parkanon Rakennussähkö Oy

Parkanontie 84, puh. (03) 448 1373

Kello-Kulta Raimo Syrjänen

Parkanontie 53, puh. (03) 448 2181

Parkanon Ratsastustalli J. Vesanto & P. Virranhaara

Parkanontie 52-56, puh. (03) 448 1511

Parkanon Fysikaalinen Hoitolaitos

Parkanontie 41, puh. (03) 448 3228

Pito- ja Lounasrappu Oy

Teollisuustie 31, puh. 040 847 8201

Ylirunsaan Pihvitila

Tervakuja 59, puh. (03) 442 1138

T. Anttila Muutto & Kuljetus

Tervakuja 19, puh. 0400 851 917

Parkanon Kirjakauppa

Parkanontie 47, puh. (03) 448 3500

Parkanon Betoni Oy

Parkano, puh. (03) 442 5125

Mikon Kuntoutuskodit Oy

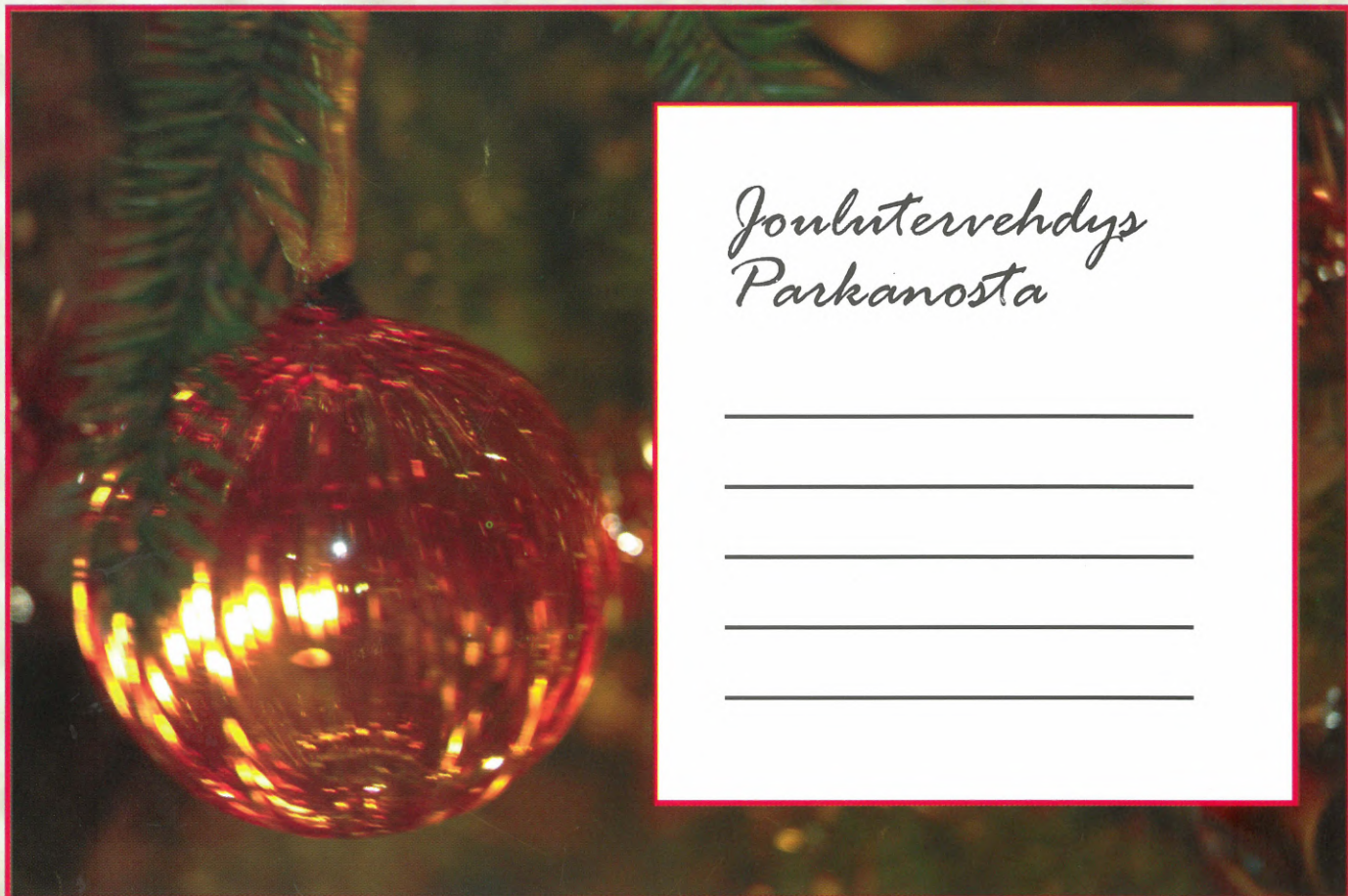
Kunnalliskodintie 1, puh. (03) 448 0120

Hinauspalvelu Pauli Syvänen

Parkano, puh. 0400 232 270

Parlava Oy

Kuivasjärvi, puh. (03) 442 6311

*Joulutervehdys
Parkanosta*

*Hyvää joulua ja Onnellista uutta
vuotta Parkanon Joulun lukijoille*

Parkanon kaupunki